

NDUDO NDAH YAHN DIHVO VO JESUCRISTO CHE DIRUN SAN MARCOS

Juan Bautista ne, chihcoyan ye ihyan cava che nevahnecon ye Dihvo vo Jesucristo

¹ Tuhca canan ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo, Daya Dendiohs: ² Ihyan profeta Isaías dirun ye tuhca:

Rahn Dendiohs ri ye Daya ye: “Dechuh ama sahn che cuahndudo se ndudo yahn numahn che metah cahn,

cava che cahcoyan se ihyan che nevahnecon ye di.

³ Sahn min ne, conan se yahn nan che metah duhva, ne ndo dama ihyan, cahnevan ye ndudo yahn se. Cahma se tuhca:

Cuihcoyan nchuhn chedave yahn ne, te a cochi Dihvo vo.”

⁴ Ndudo min ne, chinahn cuahn che canan Juan Bautista rahndudo ye min yahn nan che metah duhva. Rahn ye ri ye ihyan che rahn ye rihnevan ye:

—Cuento ino nchuhn nunde yahn ne, cuedenune ne cava che nchahco Dendiohs yahn ne.

⁵ Ihyan yan Jerusalén man, ihyan yan chenahn estado yahn Judea man, ama yahn ye rahn ye rihnevan ye che rahndudo Juan. Rentuma ino ihyan chahn nunde yahn ye, ne rehdenune Juan ihyan ico Jordán.

⁶ Juan ne, quenun ye ama tino che ndindah nduco yudo yahn ite che duche te camello, ne quenan chete ye ama ima. Reh ye yahcadahn, ne rih ye nedih yahn che va van chano. ⁷ Rahndudo ye tuhca:

—Caviyan deman ne, nda ama ihyan che tahque yudo vederihquentiyon quenan cuma ye che co u. U ne, nde hua rignonun chihvé nan ihyan min cava che conán ihyan nan ntiyon yahn ye. ⁸ U ne, atenan rehdenuné nchuhn, ate ihyan min ne, din ye che conun Vaco Ndah yahn Dendiohs nchuhn.

Chedenune Dihvo vo Jesucristo

⁹ Tahn min ne, chica Dihvo vo yan Nazaret, estado yahn Galilea, nda ye nan che quenun Juan, ne chehdenune Juan ihyan ico Jordán. ¹⁰ Cuahn che a ndiquendah Dihvo vo van nune ne, ndihchero ye che ndondah vahchetero, ne nduhca che ro ama icui ne, tihca chi ro Vaco Ndah yahn Dendiohs, chiya, quenun ihyan. ¹¹ Chihnevan ye ama ndudo che chica vahchetero che rahn:

—Di che Dayá. Yahinó di. Ama yenó ndoque.

Chundah ne, tumarande se Dihvo vo Jesucristo

¹² Chihno min ne, din Vaco Ndah yahn Dendiohs che cuahn Dihvo vo yahn nan che metah duhva. ¹³ Min quenun ye chete che o raco ro, ne chundah, sahn min che duche se Satanás ne, retumarande se ihyan. Quenun Dihvo vo nan che vate ite chano, ne nda ángel, chinduco ye ihyan.

Dihvo vo Jesucristo ne, canan redin ye ntiyon yahn ye

¹⁴ Adivē che chaconuhn sandado Juan Bautista vacoyahn ne, conahn Dihvo vo estado yahn Galilea, ne min rahndudo ye ndudo ndah yahn vederihquentiyon yahn Dendiohs. ¹⁵ Rahn ye:

—A tuno ro. Man ne, a nun cahcantiyon Dendiohs chedave yahn ihyan. Cuento ino nchuhn nunde yahn ne. Cuitahno ne ndudo ndah yahn ye.

Dihvo vo Jesucristo ne, yahve ye cun sahn retah yahca cava che conduco se ihyan

¹⁶ Ama ro che quechica Dihvo vo cuahn chihto vine yahn Galilea ne, ndihchero ye Simón nduco dihno se, Andrés. Sahn chahn ne, sahn retah yahca, ne ura min ne, rih se yana yahn se chete vine me. ¹⁷ Tuhme rahn ye ri ye sahn:

—Cuhn vo nduco nchuhn. Cuinduco ne u, ne nduhca che redin ne ntiyon retah ne yahca ne, tihca cacuahn nchuhn ntiyon che cuacotuhn ne ndudo yahn, cava che cotahno ihyan u, conduco ye u.

¹⁸ Ndetahno chihcoman sahn chahn yana yahn se, ne cuahn se chinduco se Dihvo vo.

¹⁹ Tah cuahn cana nan min ne, ntaca ye o daya Zebedeo, Jacobo nduco Juan. Chenun se chete barco, rentahyon nan se yana yahn se. ²⁰ Yahve ye sahn, ne chihcoman se chida se Zebedeo chete barco me nduco mozo yahn ye, ne cuahn se chin-duco se ihyan.

Ama sahn che quenun vaco chihnga sahn

²¹ Adivē ne, nda Dihvo vo yan Capernaum nduco sahn chahn. Ndate ndate, ro che rahtetuhn ihyan ne, rahn Dihvo vo yaco yahn ihyan naci6n yahn Israel, ricuahn ye. ²² Rahn ino

nducoyaca ihyan che rihnevan ye che ricuahn Dihvo vo, te tumacadino ye che quenán cuma ye vederihquentiyon che tahque chahte che co che quenán cuma sahn devano ley che dirun Moisés. ²³ Min chete yaco me ne, quenun ama sahn che quenun vaco chihnga sahn. Cah se:

²⁴ —Ndi, Jesús yahn yan Nazaret, ¿dehco che recahdenun ne yune yahn nuhn? ¿Taca che cochi ne decuihno ne nuhn? A devano duh ndih. Ndi ne, ihyan ndah che a va cade che dechuh Dendiohs cava che ndedevahn ye ihyan iyehense.

²⁵ Dihvo vo ne, chihco yudo ye yahn vaco chihnga me, ne rahn ye:

—¡Cuihnde dihn chende! ¡Cuendiquendah sahn tih!

²⁶ Tuhme din vaco chihnga me che ama rendoh sahn min. Ama cah, ne ndiquendah sahn.

²⁷ Rahn ino nducoyaca ihyan che chenun ye min, ne tumerune vih ye:

—¿Deh che ri ne? ¿Deh conahn ndudo ra che ricuahn ihyan tih ne? ¡Ama chahte vederihquentiyon quenán cuma ye! ¡Rihquentiyon ye nde vaco chihnga che chenun ihyan che ndiquendah, ne redinahn yahn ye!

²⁸ Nduco tihca ne, ndudo yahn vederihno che redin Dihvo vo ne, ama nun chetuhn numachahte estado yahn Galilea.

Din Dihvo vo Jesucristo che ndoyahn indahn Simón

²⁹ Cuahn che ndiquendah Dihvo vo chete yaco me ne, cuahn ye nduco Jacobo man, Juan man, ndevaco Simón nduco Andrés. ³⁰ Indahn Simón ne, quendite ye, netah cah ihno ihyan. Ihyan

ndevaco ye ne, rahn ye ri ye Dihvo vo che cah ye.
³¹ Tuhme chahn nda Dihvo vo, ne chetah ye tah
 ihyan min, ndedecuan ye ihyan. Ndetahno chavi
 ihno me yahn ye, ne cah ye, cheh ihyan chahn.

*Din Dihvo vo Jesucristo che ndoyahn ama yahn
 ihyan cah*

³² Cuahn che a chi chino me, ura che a chehche
 yahn ne, ihyan viyan ne, quenda ye ama yahn
 ihyan cah man, ihyan che chenun vaco chihnga
 ihyan man, nan Dihvo vo. ³³ A nahn nducoyaca
 ihyan yan ne, ndo dama ye chendevah. ³⁴ Din
 Dihvo vo che ndoyahn ihyan cah chahn, che ama
 ndeh nan cah ndi ye, ne ndetendah ye vaco chi-
 hnga che chenun ihyan. Ate hua cah yune ye
 che cahma duh ihyan ye, te a devano che Daya
 Dendiohs ihyan.

*Dihvo vo Jesucristo ne, quechica ye estado yahn
 Galilea, rahndudo ye*

³⁵ Ama vatiyan dahca, ura che metah co dave
 ndah ne, necuan Dihvo vo, cuahn ye cuahn chihto
 yan, ne min covah ye. ³⁶ Tah cuahn adive ne,
 cuahn Simón nduco combiero yahn ye, quenuhn
 ye ihyan. ³⁷ Cuahn che ntaca ye ihyan ne, rahn ye
 ri ye ihyan:

—Ama yahn ihyan nahn ndihchero ye ndih.

³⁸ Ate rahn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Cuhn vo nduco nchuhn tama te o yan che
 nino cava che cuahndudó min, te cava chemin che
 cochí.

³⁹ Tuhme cuahn Dihvo vo nduco ihyan chahn
 numachahte estado yahn Galilea. Rahndudo ye

chete yaco yahn ihyan nación yahn Israel, ne rendetendah ye vaco chihngā che chenun ihyan.

Din Dihvo vo Jesucristo che ndoyahn ama sahn che ndi se cah che rechā yute

⁴⁰ Ama yune ne, ama sahn che ndi se cah che rechā yute ne, cuahn ndā se nan Dihvo vo. Chehntihya se nan ye, ne rahn se:

—Ndete che nahn ne ne, co din ne che ndoyahn.

⁴¹ Dihvo vo ne, quenan vahino ye sahn. Nahn tah ye sahn, ne rahn ye:

—Taca hua. Conán di. Man ne, a ntoyehn.

⁴² Ndetahno chavi cah che rechā yute se me, ne ndoyahn se. ⁴³ Tuhme ndedechuh ye sahn cuahn ndevāco se. Ama cah ye cudado sahn, ne rahn ye:

⁴⁴ —Con dihche. Condiccate cahme nduco nde ama ihyan taca chi che ndoyehn. Tahque ndah ne, cuehn nan chidocuyan, ndihche ye di, ne cah vedino che ndihquentiyon Moisés, cava che codevano nducoyaca ihyan che a ntoyehn.

⁴⁵ Sahn min ne, conahn se, ate hua dinahn se. Canan rente se nduhca che chahno se chi, ne ama chetuhn ndudo me, nde ametah chi chenda Dihvo vo nde ama yan ura che co nchanan ihyan viyan ihyan. Tahque ndah ye ne, quechica ye ama lado, yahn nan che metah duhva. Ate atanoca nduh, min rahn ihyan yahn nducuahn yan rendihchero ye ihyan.

2

Din Dihvo vo Jesucristo che ndoyahn ama sahn che ndi cheche se

¹ Chihno neve ro ne, chenda tun Dihvo vo yan Capernaum, ne ihyan yan min ne, checadino ye che quenun ye ama cuan vah. ² Ndetahno ndo dama ama yahn ye nde nan che cuahtendi ye chendevah ametah. Rahndudo Dihvo vo Ndudo yahn Dendiohs, rihnevan ihyan chahn. ³ Ura min ne, nda cun ihyan, nda ye ama sahn che ndi cheche se. ⁴ Ate nducote ama yahn ihyan chenun ye min ne, hua chi chuh ye chendevah, chenda ye nduco se nan Dihvo vo. Tuhme nda ye sahn tin vah, ne min ntihne ye ama ndi ima vah cuahn nan che quenun Dihvo vo. Cuahn che ndahcondah ye ama ive nan ima vah ne, ndedevah ye yundo nan che quendite combiero yahn ye, nda se nan Dihvo vo. ⁵ Cuahn che ndihchero Dihvo vo nduhca che ritahno ihyan chahn ne, rahn ye ri ye sahn:

—Dayá, a nchahcó nunde yehn.

⁶ Min vate ama o sahn devano ley che dirun Moisés, ne rendedecadino se: ⁷ “¿Dehra cuande che tihca rahn sahn tih?, te reducherino se Dendiohs che tihca rahn se. Ametah nde ama ihyan iyehense che co nchahco ye nunde, atenan Dendiohs.” ⁸ Ndetahno checadino Dihvo vo che tihca rendedecadino sahn chahn, ne rahn ye ri ye sahn:

—¿Dehco che tihca rendedecadino nchuhn? ⁹ Co rahco ne che tahque ndah che cahmá có sahn che necuan se, cotah se yundo yahn se, ne caca se, che co che cahmá che a nchahcó nunde yahn se. ¹⁰ Man ne, cava che cadino nchuhn te, u che rinducó nducoyaca ihyan, va vederihquentiyon yahn cava che nchahcó nunde yahn ihyan muhn iyehense cuh ne, condihche ne.

Tuhme rahn ye ri ye sahn che ndi cheche me:

11 —Ráhn rí di, cuenecuen, cotah yundo yehn, ne conahn ndevaque.

12 Ndetahno necuan se, chetah se yundo yahn se, ne conahn se. Chuh se mendahn yahn nducoyaca ihyan che chenun ye min, ne ama rahn ino ye. Rendeva ye yavenan Dendiohs numacuahn vedeyeno, ne rahn ye:

—Nde ama yune hua ndihchero vo vederihno che tuhca.

Dihvo vo Jesucristo ne, yahve ye Leví che conduco se ihyan

13 Cuahn tun Dihvo vo cuahn chihto vine yahn Galilea, ne ama yahn ihyan rahn ye rendo dama ye nan ye. Min ricuahn Dihvo vo ihyan chahn.

14 Cuahn nan che chuh Dihvo vo ne, ndihchero ye Leví, daya Alfeo. Va se nan mesa nan che rica se tume cade iyo. Rahn ye ri ye sahn:

—Cuhn vo, condoque u.

Ndetahno necuan se, chinduco se ihyan.

15 Ama yune cuahn che va Dihvo vo chete vaco Leví ne, reh ye nan mesa nduco ihyan che rahn nduco ye. Ama yahn sahn nunde, chenun van sahn rica tume cade iyo man, vate se nduco ye, te ama yahn ri se che chinduco se ihyan. 16 Sahn devano ley che dirun Moisés man, sahn fariseo man ne, ndihchero se che reh Dihvo vo, rih ye dama nduco nducoyaca sahn nunde chahn, ne rahn se ri se ihyan che rahn nduco ye:

—Hua ndahca che reh sahn ricuahn yahn nchuhn, rih se dama nduco sahn rica tume cade iyo man, sahn nunde chenahn man.

17 Cuahn che chihnevan Dihvo vo che tihc̄a r̄ahn sahn chahn ne, r̄ahn ye ri ye sahn:

—Ihyan che hua cah ye ne, hua rendotenan ye sahn doctor. Ate ihyan che cah ye ne, rendotenan ye sahn. Atihnoc̄a u, te ndá, conán ihyan nunde cava che nto ino ye nunde yahn ye, ndiyu cava ihyan che metah nunde yahn ye che r̄ahco ye.

Rahn Dihvo vo Jesucristo deh cuande che hua rahte ihyan apóstol yahn ye yahte

18 Ama yune ne, sahn fariseo man, sahn che rahn nduco Juan Bautista man ne, rahte se yahte. Ro min ne, cuahn ama o ihyan, ne rahn ye ri ye Dihvo vo:

—¿Dehco che hua rahte sahn che rahn nduco ne yahte?, te sahn fariseo man, sahn che rahn nduco Juan Bautista man ne, rahte se yahte.

19-20 Ndahconan Dihvo vo, ne rahn ye ri ye ihyan chahn:

—A devano nchuhn te ihyan che nduco ye sahn rihnevaco ne, hua rahte ye yahte. Ate ndete che denan nda sahn che tan se nduco se, nda se sahn ne, tuhme cuahte ye yahte. Atihnoc̄a ihyan che rinduco ye u, te numanahn che nducó ihyan ne, metah deh cuande che cuahte ye yahte. Ate cuahn che nda sahn che hua ri rendihche se u, nda se u ne, tuhme che cuaco, cuahte ye yahte.

21 'Ndete che nedin dama nchuhn ndudo ra che ricuáhn nduco costumbre ndico yahn ne ne, anduhneca ndete che necahnán ne ama ndi tino ra nan ama tino ndico. Ndete che tihc̄a din ne ne, cuahn che ndeva doh tino ra me ne, nde tahque ndeh tino ndico me.

²² 'Namin anduhneca ndete che cuih ne vino ra chete ima ndico, te din vino me che condan ima ndico me, ne conda nde vino me man, nde ima me man. Chemin che vino ra ne, nahn che cuih ihyan chete ima ra.

Ihyan apóstol ne, tico ye indo trigo, cheh ye ro che rahtetuhno ihyan

²³ Ama ro che rahtetuhno ihyan ne, chuh Dihvo vo nan va chendata. Nducote chi cuico ihyan apóstol yahn ye ne, tico ye ama o indo trico, reh ye ndute yahn. ²⁴ Ndiherero ama o sahn fariseo che tihca din ye, ne rahn se ri se Dihvo vo:

—Condihe ne. ¿Deh cuande che tihca redin sahn che rahn se nduco ne?, te man ne, ro che rahtetuno ihyan, ne a ndihquentiyon Dendiohs che hua din vo ntiyon ro cuh.

²⁵⁻²⁶ Rahn Dihvo vo ri ye sahn chahn:

—Anduhneca ndete che hua rendihchenan nchuhn nan Ndudo yahn Dendiohs nduhca che din David ro che quenán Abiatar chidocuyan che tahque ndinan. Chi cuico ye, ne ametah che cheh ye. Chemin che chenda ye chete yaco, ne cheh ye pan che va min. Namin cah ye, cheh combiero yahn ye. Pan chemin chan ne, a ndi vedino nan Dendiohs, ne a nihnde cade che hua co cheh nde ama ihyan, atenan chidocuyan. Ate nde nduco nduh ne, hua quendihco ye nunde.

²⁷ Quendi Dihvo vo, ne rahn ye nduco sahn chahn:

—Chihco Dendiohs ro che cuahtetuhno ihyan cava che ndah yahn ihyan, ndiyu cava che ndere ndeva ye ro min. ²⁸ Cuedevano nchuhn te a u che

rinducó nducoyaça ihyan che rihquentiyón nde nducuahn che redin ihyan ro che rahtetuhno ye.

3

Din Dihvo vo Jesucristo che ndoyahn ama sahn che ndi cuma tah se

¹ Tama ro che rahtetuhno ihyan ne, chenda Dihvo vo chete yaco, ne min quenun ama sahn che ndi cuma tah se. ² Namin min chenun ama o sahn fariseo, nahn ndihchero se ndete che din Dihvo vo che ndoyahn sahn min ro che rahtetuhno ihyan, cava che caça nunde se yahn ye che rahcotahn ye yahn ley che dirun Moisés. ³ Rahn Dihvo vo ri ye sahn che ndi cuma tah me:

—Cuenequen. Cuandi mendahn.

⁴ Tuhme tumerune ye sahn chahn:

—¿A ndahca che ndah din vo ro che rahtetuhno ihyan, o din vo che hua ndah ne? ¿A conan vo ihyan, o cahcoman vo ihyan che coh ye ne?

Ate hua ntaquino se deh che ndahconan se yahn ye. ⁵ Chi tan Dihvo vo, ne chaconan ye ndihchero ye sahn chahn. Ama chi ran ye yahn che cheche chedave yahn se. Tuhme rahn ye ri ye sahn min:

—Cuacondihque tah.

Chacondihco tah se, ne ndetahno ndoyahn se.

⁶ A ura min no ndiquendah sahn fariseo chahn chete yaco me, ne ndo dama se nduco sahn che chinduco se Herodes, ntuhno se nduco vih taça din se che cahno se Dihvo vo.

Din Dihvo vo Jesucristo che ndoyahn ama yahn ihyan chihto vine yahn Galilea

⁷ Adive ne, cuahn Dihvo vo nduco ihyan apóstol yahn ye chihito vine yahn Galilea, ne ama yahn ihyan che vate ye estađo yahn Galilea cuahn ye dama nduco ye. ⁸ Namin ihyan che vate ye estađo yahn Judea man, ihyan che vate ye yan Jerusalén man, ihyan che vate ye yahn yahn Idumea man, ihyan che vate ye tama lado ico Jordán man, ihyan che vate ye nino yan Tiro man, yan Sidón man ne, ama yahn ye checadino ye yahn vederihno che redin Dihvo vo, ne rahn ye rendihchero ye ihyan. ⁹ Nducote ama chidama ihyan ne, rahn Dihvo vo ri ye ihyan apóstol yahn ye che cahcoyan ye ama barco nan che conun ye, te ama ndito cahche ihyan nan ye. ¹⁰ A nedin Dihvo vo che ndoyahn ama yahn ihyan chahn, ne chemin che nducoyaca ihyan cah che chenun ye min ne, nde tuno regunda vih ye che nahn nahn tah ye ihyan cava che ndoyahn ye. ¹¹ Namin nduco ihyan che chenun vaco chihnga ihyan, ne rahn nda ye nan Dihvo vo, rendave ye ndiyahn, ne rahn ye ri ye ihyan numa dito ye:

—Ndih che Daya Dendiohs.

¹² Ate Dihvo vo ne, ama chihco yudo ye yahn vaco chihnga chahn che hua cahma duh ihyan ye.

Dihvo vo Jesucristo ne, tendahnun ye ndichio ihyan apóstol yahn ye

¹³ Chihno min ne, cocha Dihvo vo ama tingüete. Min yahve ye ihyan che nahn ye, ne nda ihyan chahn nan ye. ¹⁴ Van ihyan chahn tendahnun ye ndichio ihyan che conduco ye ihyan man, che dechuh ye ihyan, cuahndudo ye ndudo yahn ye

man. ¹⁵ Namin cah ye vederihquentiyon, cuahtenan cuma ihyan chahn çava che ndetendah ye vaco chihngā che chenun ihyan man, çava che din ye che ndoyahn ihyan cah man. ¹⁶ Van nducoyaca ihyan che tendahnun ye ne, nduco ama ihyan che duche ye Simón. Chaconahn Dihvo vo che duche ihyan min Pedro. ¹⁷ Tama ye ne, duche ye Jacobo, daya Zebedeo. Tama ye ne, duche ye Juan, dihno Jacobo. Ihyan che o chahn ne, chaconahn Dihvo vo che duche ye Boanerges, che nahn çahma Ihyan che doh ino ye. ¹⁸ Tama te o ye ne, duche ye Andrés man, Felipe man, Bartolomé man, Mateo man, Tomás man, Jacobo, che daya Alfeo man, Tadeo man, tama Simón, ihyan min che chinduco ye partido yahn Cananeo ro menan me man. ¹⁹ Van ihyan chahn ne, namin nduco ama se che duche se Judas Iscariote. A sahn min che ndihcue ndeh se Dihvo vo adive.

Ihyan yahn Dihvo vo Jesucristo ne, ndedecadino ye yahn ye che metah va cuaco dave yahn ye

Chihno min ne, conahn Dihvo vo nduco ihyan apóstol che ndichio chahn. ²⁰ Cuahn che a nta ye ne, ndaconan ndo dama ama yahn ihyan, che nde hua rinun yahn ye che cheh ye. ²¹ Cuahn che checadino ihyan yahn ye che nde metah rinun yahn che cheh ye ne, cuahn ye quengua ye ihyan, te rahco ye te ametah va cuaco dave yahn ye.

Sahn devano ley che dirun Moisés ne, rahn se te quenun vaco chihngā Dihvo vo Jesucristo

²² Ama o sahn devano ley che dirun Moisés, che chica se yan Jerusalén ne, rahn se yahn Dihvo vo:

—Ihyan tih ne, quenān cuma ye vederihquentiyon yahn chundah, sahn min che ndinan se yahn vaco chihnga. Chemin che ri rendetendaḥ ye vaco chihnga che chenun ihyan.

²³ Tuhme yahve Dihvo vo sahn chahn, ne rahn ye ri ye sahn:

—A devano nchuhn che ndiyu chundah che rendetendaḥ se vaco chihnga.

²⁴ Ihyan che vate ye rihquentiyon ye ne, ndete che cuahtecuhma ye van man ye nduco vih ne, hua co quendi ye cahcantiyon ye. ²⁵ A namin no tun ihyan che chenun ye ama vah ne, ndete che cuahtecuhma ye van man ye nduco vih ne, hua co quendi ye cuahtenun ye min nduco vih.

²⁶ A namin no tun chundah ne, ndete che cuhma se nduco vaco chihnga che rihquentiyon se ne, cuihno vederihquentiyon yahn se.

²⁷ Namin cah Dihvo vo ama ejemplo sahn chahn, rahn ye:

—Ama sahn duco che conda se chete vaco ihyan che detino ye ne, atenan che dechiche se ihyan, tuhme co duco se yahn ye.

Tihca rahn ye te anduhneca ndete che a dechiche ye chundah, ndahco ndiya ye vederihquentiyon yahn se. ²⁸ Quendi Dihvo vo rahn ye:

—Cuaco rahn ri nchuhn te nducuahn nunde che rahtendiho ihyan, nde nducuahn che chihnga rahn ye ne, co nchahco Dendiohs yahn ye. ²⁹ Ate ihyan che ducherino ye Vaco Ndah yahn Dendiohs ne, ametah nchahco cuahno Dendiohs yahn ye.

³⁰ Tihca rahn Dihvo vo, te sahn chahn ne, rahn se te quenun vaco chihnga ihyan.

Nda chaco Dihvo vo Jesucristo nduco dihno ye

³¹ Chihno min ne, nda chaco Dihvo vo nduco dihno ye. Chahtendi ye cuahn chevah, ne dechuh ye che cah ihyan. ³² Ihyan che vate ye chihto nan Dihvo vo ne, rahn ye ri ye ihyan:

—Chaco ne nduco dihno ne, vatendi ye cuahn chevah, rinuhn ye ndih.

³³ Rahn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Cuaco te ihyan min che chacó man, ihyan chahn che dihnó man.

³⁴ Tuhme chaconan ye rendihchero ye ihyan che vate ye cuahn chihto nan ye, ne rahn ye:

—Nducoyaca ihyan che chenun ye muhn ne, rihno ihyan anduhneca ndete che chacó man, anduhneca ndete che dihnó man, ³⁵ te adecoduhno ihyan che runecade cochica ye nduhca che nahn Chidá ne, rihno ihyan anduhneca ndete che dihnó man, anduhneca ndete che cahvé man, anduhneca ndete che chacó man.

4

Ejemplo yahn ama ihyan che retuhdo ye trigo

¹ Tama yune cuahn che ricuahn Dihvo vo chihto vine yahn Galilea ne, ama yahn ihyan chidama ye chihto nan ye. Nducote ama chito ihyan ne, chemin che chenda Dihvo vo chete ama barco che va min, cuahn ye ino cun metro cuahn chihto, ne quendi ye ricuahn ye. Nducoyaca ihyan che chidama ye ne, vatendi ye ndiyahn chihto vine me, rihnevan ye. ² Dihvo vo ne, ama ndeh nan dehtenduh chicuahn ye ihyan chahn nduco ejemplo. Tuhca rahn ye ri ye ihyan chahn:

3 —Cuihcovan nchuhn. Cuahn ama ihyan, retuhdo ye ndute ndata. 4 Cuahn che retuhdo ye ne, chera neve ndute chihto yune, ne nda yahda, cheh te. 5 Chera te neve ndute nan che tah ra yahn chenun van tu. Chemin ne, nun quendah, te hua ndeh yahn chendih. 6 Ate cuahn che quendah yahn ne, yuche yan, ne nducote metah cotah yano dihyoduto ne, chihno tih. 7 Te neve ndute ne, chera van chano yan. Chendih chano yan me, ne hua chi yahn. 8 Ate ndute che chera nan yahn ndah ne, ama ndah chi. Ama o duto ne, chi ndico ndiche ndute yahn. Tama te o ne, chi ino raco yahn. Tama te o ne, chi ama ciento yahn.

9 Tuhme rahn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Nducoyaca nchuhn, condecadino ndah ne cava che conahn ne ejemplo min.

Dihvo vo Jesucristo ne, cah cuande ye deh cuande che deman nduco ejemplo ricuahn ye

10 Adiva cuahn che a nahn nducoyaca ihyan chihno conahn ye ne, quenah Dihvo vo nduco nduh che ndichio ihyan apostol yahn ye man, nduco te neve ihyan man. Chica ihyan chahn che cah cuande ye ihyan yahn ejemplo min. 11 Rahn Dihvo vo ri ye ihyan:

—Cade te Dendiohs che co devano nchuhn yahn vederihquentiyon yahn ye. Ate ihyan che hua rinduco ye u ne, ricuahn ihyan deman nduco ejemplo, 12 cava che ndihchero no ye, ate anduhneca ndete che hua ronah ye man, cahnevano no ye, ate hua conahn ye man. Nduco tihca ne, hua nto ino ye nunde yahn ye, ne hua nchahco Dendiohs yahn ye.

*Recāh cuande Dihvo vo Jesucristo deh conahn
ejemplo yahn ihyan che retuhdo ye ndute ndata me*

¹³ Tuhme rahn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Nducote hua chenahn nchuhn ejemplo min ne, ¿taça co conahn ne ejemplo chenahn che va che nté? ¹⁴ Ihyan che retuhdo ye ndute ndata me ne, nduhça ihyan che rahndudo ye Ndudo yahn Dendiohs, rihnevan ama yahn ihyan. ¹⁵ Ama o ihyan chahn ne, ndetahnno renda chundah, ne redin se che rinan ye ndudo che a chihnevan ye. ¹⁶ Ndute ndata che chera van tu me ne, nduhça ndudo me che rihnevan tama te o ihyan che renevahnecun ye numacuahn vedeyeno. ¹⁷ Ate nduhça ama chendata che hua rengu, che metah cotah yano dihyoduto ne, tihchan ihyan chahn, te hua riquendi ye. Cuahn che rechuhrihn ye, o ndere redin ihyan nduco ye çava ndudo me ne, ndetahnno rihcoman ye. ¹⁸ A namin no tun ndute che chera van chano yan me ne, nduhça ndudo me che rihnevan tama te o ihyan. ¹⁹ Ama rendecadino ihyan chahn yahn ntiyon yahn ye ro ro man, rihncheh man ye ihyan çava vedecuihca che va iyehmse cuh man, nahn co yahn ye ama ndeh nan dehtenduh che va man. Chemin che hua ri redin ndudo me che ndah nduco ye. ²⁰ Ate ndute che chera nan yahn ndah me ne, nduhça ndudo me che rihnevan tama te o ihyan. Nduhça ama chendata che ri ndico ndiche ndute yahn, nduhça tama che ri ino raco yahn, nduhça tama che ri ama ciento yahn ne, tihça redin ndudo me che ndah nduco ihyan chahn.

Ejemplo yahn candil

²¹ Namin nte Dihvo vo t̄ama ejemplo. Rahn ye ri ye ihyan:

—Nde ama ihyan hua renahn yahn ye candil cava che tihyon ye man cajón, o man yundo. Renahn yahn ye cava che cahco ye nan che co ro dave numacuahn chete vah. ²² A tihnoca nducuahndudo che chenun ndeh che lado yahn ihyan, te andahre hua renahn ye meniyan, ate nda ro che va che conahn ye. ²³ Nducoyaca nchuhn, condecadino ndah ne deh conahn ejemplo cuh.

²⁴ Quendi Dihvo vo rente ye nduco ihyan chahn, ne rahn ye:

—Cuihco nchuhn cudado, te nahn che nduco cudado cahnevan ne Ndudo yahn Dendiohs. Ihyan che cahnevan ye nduco cudado ne, ndah conahn ye, nde tahque ndeh ca vededevano cah Dendiohs che conahn ye. ²⁵ Tihca, te ihyan che devano ye vededevano yahn Dendiohs ne, nde tahque ndeh ca cah Dendiohs che codevano ye. Ate ihyan che hua devano ye ne, nde conan ye dehtenduh che rihnevan ye.

Ejemplo yahn chendata che rihta

²⁶ Quendi Dihvo vo rente ye nduco ihyan chahn, ne rahn ye:

—Nduhca ndute ndata che rino ama ihyan ne, tihca vederihquentiyon yahn Dendiohs. ²⁷ Ihyan min ne, riyado ye vino, ne ro ne, renecuan ye. Andahre hua devano ye taca va chendata yahn ye, ate chemin ne, riquendaḥ, ne rihta. ²⁸ Yahn me ne, redin che ri yahn. Menan ne, riquendaḥ yata yahn, ne adiva ne, riquendaḥ yama yahn. Tuhme

ri ndute yahn. ²⁹ Cuahn che a cuma ne, ndetahno cahca ihyan, te a nda ro yahn.

Ejemplo yahn ndute ndata che duche mostaza

³⁰ Tuhme rahn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Nté tama ejemplo cava che codevano nchuhn taça vederihquentiyon yahn Dendiohs. ³¹ Nduhca ndute ndata che duche mostaza che rino ihyan ne, tihca vederihquentiyon yahn Dendiohs. Chemin ne, tahque cahya che co tama nan ndute ndata che va iyehense. ³² Ate adive che rehche ne, rihta nde tahque ri chahte che co tama nan chendata. Ama rihta nde ri redin yahda ndaque te van dune.

Nduhca che rente Dihvo vo Jesucristo ejemplo

³³ Nduco ndeh nan ejemplo nduhca ejemplo chahn ne, ricuahn Dihvo vo Ndudo yahn Dendiohs ihyan chahn nduhneva che co conahn ye. ³⁴ Deman nduco ejemplo ricuahn ye. Ate cuahn che a deman ye nduco ihyan apóstol yahn ye ne, recah cuande ye ihyan chahn nducuahn.

Dihvo vo Jesucristo ne, chihco dihn ye yuhne tan

³⁵ Ro min cuahn che chi man ne, rahn Dihvo vo ri ye ihyan apóstol yahn ye:

—Cuhn vo nduco nchuhn viche lado cah.

³⁶ Tuhme chihcoman ihyan chahn nducoyaca ihyan che chenun ye min, ne chahtenun ye chete barco nan che quenun Dihvo vo, cuahn ye nduco vih. Namin cuahn tama te o barco nduco ye. ³⁷ Ura min canan ama rano yuhne, ne ndedecuan nune vine me. Chenda nune chete barco me, nde a rito.

³⁸ Dihvo vo ne, quenun ye cuahn cah barco me,

quiyado ye, queta ye ama almada. Ndedetuhche ihyan chahn ihyan, ne rahn ye ri ye ihyan:

—Ihyan Ricuahn, ¿a hua cuande yahn ne che ndere coh vo muhn?

³⁹ Tuhme necuan Dihvo vo, chihco dihn ye yuhne me, ne rahn ye ri ye vine me:

—Cuihnde dihn. Ngüen.

Ndetahno chehuan yuhne me, ne ama quendite dihn vine me.

⁴⁰ Rahn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—¿Dehco che redihya nchuhn ri? ¿A hua ritahno ne?

⁴¹ Tuhme ama rahn ino ihyan chahn, ne rahn ye ri ye vih:

—¿Duhra ihyan cuh che nde yuhne, nde vine, redinah che rihquentiyon ye?

5

Ndetendah Dihvo vo Jesucristo ama yahn vaco chihnga che chenun ama sahn yan Gadara

¹ Nda Dihvo vo nduco ihyan apóstol yahn ye tama lado viche vine me, yahn yahn yan Gadara.

² Cuahn che ndiquenda ye chete barco me ne, nda ama sahn che chenun vaco chihnga sahn, chica se nan yayan.

³ Min nan yayan che vaco se. Nde ama ihyan hua co dechiche ye sahn, nde huane nduco cadena.

⁴ Ama ndeh yune redechiche ihyan tah se man, cah se man, ate rihno rendeh se cadena. Nde ama ihyan hua richa ye cahco dihn ye sahn.

⁵ Nde ro nde rahn rechica se van chano man, nan yayan man, rah se man, renun yah man se sahn nduco tu man.

⁶ Ate ro min cuahn che nda Dihvo vo ne,

chinan se ihyan, ne cuahn se rano se chehntihya se nan ye. ⁷ Numa dito se cah se:

—Jesús, Daya Dendiohs che ama yudo ye, ¿dehco che recahdenun ne yune yáhn? Nde muhn nde nan Dendiohs, cahmá có ndih che hua din ne che chuhríhn.

⁸ Tihca rahn se, te Dihvo vo ne, a chihco yudo ye vaco chihnga chahn, ne rahn ye:

—Vaco chihnga, ¡cuendiquendaḥ nchuhn! ¡Cuih-coman ne sahn tih!

⁹ Tumerune ye sahn:

—¿Deh doche ne?

Ndahconan se yahn ye:

—Legión duché, te ama yahn ri nuhn.

¹⁰ Tuhme ama rica se che hua dechuh ye vaco chihnga chahn ama lado. ¹¹ Min nino van chano ne, chenan ama yahn cuche reh te. ¹² Ama rica vaco chihnga chahn ihyan:

—Cuedechuh ne nuhn cava che conda nuhn cuche sih.

¹³ Cah yune Dihvo vo, ne ndiquendaḥ vaco chihnga chahn sahn min, ne chenda cuche chahn. Tuhme nduh che o mil cuche chahn ne, cochahn te rano te, cheranun te chete vine me, ne chih nducoyaca te.

¹⁴ Sahn che redin se cudado cuche chahn ne, dihya se chi, ne chano se. Cuahn se, ngu se ndudo yahn ihyan che vate ye viyan man, rancho man.

¹⁵ Tuhme cuahn ihyan chahn ndihchero ye deh che chi. Cuahn che nda ye nan Dihvo vo ne, ndihchero ye sahn che chenun vaco chihnga sahn ro menan me. Min va se, a ntonun se tino yahn se. A va cuaco dave yahn se, ne dihya ye chi.

¹⁶ Tuhme ihyan che ndihchero ye deh che chi ne, necah cuande ye ihyan che nda chahn, deh che chi yahn sahn min man, deh che chi yahn cuche chahn man. ¹⁷ Tuhme canan ihyan chahn rica ye Dihvo vo che ndaca ye yan min, nahn ye.

¹⁸ Cuahn che chenda Dihvo vo chete barco me che nahn ye ne, rica sahn min ihyan che cah yune ye che conduco se ihyan. ¹⁹ Ate hua cah yune ye, ne rahn ye ri ye sahn:

—Conahn cuahn ndevaue nan che chenan ihyan yehn. Cahme co ihyan yahn vederihno chahte che din Dihve Dendiohs ndoque man, nduhca che quenah vahino ye di man.

²⁰ Tuhme conahn se yan vaco se nino yan Decápolis. Ama rente se yahn vederihno chahte che din Dihvo vo nduco se, ne ama chahn ino nducoyaca ihyan.

Rica Jairo che din Dihvo vo Jesucristo che ndoyahn tahn dihn daya se

²¹ Cuahn che nta Dihvo vo lado cuh yahn vine me ne, ndo dama ama yahn ihyan nan ye. ²² Ura min ne, nda ama sahn ndinan yahn yaco che duche se Jairo. Cuahn che ndihchero se Dihvo vo ne, cuahn se chehntihya se nan ye. ²³ Chica se favor ihyan, ne rahn se:

—Tahn dihn dayá, ama tahn ndi te, adeche coh te. Cuhn vo nduco ne, nahn tah ne tahn cava che ndoyahn te.

²⁴ Tuhme cuahn Dihvo vo nduco se, ne ama yahn ihyan nduco ye ihyan, nde tuno chi chiche cuahn ye. ²⁵ Min van ihyan chahn ne, nduco ama ndahta che cah te. Rendora te yun ro ro. A ri

ndichio nduyo che quenan cah min tahn. ²⁶ Ama dico sahn doctor tahn, ate ndere rechuhrihn te, te hua ndoyahn te. Chihno toh te nducuahn yahn te che va, ate nde tahque ri dito cah yahn te. ²⁷ A chihnevan tahn min che rente ihyan yahn vederihno che redin Dihvo vo, ne din te fuerza che nda te van ihyan. Chahn nda te cuahn vedame Dihvo vo, ne nahn tah te tino yahn ye. ²⁸ Tihca din te, te rahco te: “Ndete che co cade nahn tah a mare tino yahn ye ne, ndoyahn.” ²⁹ Ndetahnno chehuan cah yahn te, ne checadino te che a ndoyahn te. ³⁰ Tuhme checadino Dihvo vo che chinahn ama vederihno, ne ndaconan ye tumerune ye:

—¿Duh nahn tah tino yahn ne?

³¹ Rahn ihyan apóstol yahn ye ri ye ihyan:

—A rendihchero ne te ama ndito cahche ihyan nan ne. ¿Dehco che tumerune ne: “Duh nahn tah tino yahn ne?”

³² Ate raconan muhn raconan min Dihvo vo, rendihchero ye cuahn chihto nan ye duh che nahn tah tino yahn ye. ³³ Tahn min ne, nde tuno rendoh te che vah te. Chahn nda te, chehtihya te nan ye, ne necah cuande te ihyan nducuahn che chahno te chi. ³⁴ Rahn ye ri ye tahn:

—Dayá, nducote chitehne ne, a ndoyehn. A co nahn ndevaque ndete che nehn. Hua dehve rahque, te a ndoyehn.

Dihvo vo Jesucristo ne, ndedetuhche ye tahn daya Jairo

³⁵ Nde metah cuihno cahma Dihvo vo cuahn che nda ama o ihyan ndevaço Jairo, ne rahn ye ri ye sahn:

—A chih tahn daya ne. Ametah deh cuande che denduh ne Ihyan Ricuahn cava che cahn ye.

³⁶ Chihnevan Dihvo vo che rahn ihyan chahn, ate hua tumacah ye. Rahn ye ri ye Jairo:

—Hua te co ran. Cuitehne che co conan di.

³⁷ Tuhme quendi ye cuahn ye nduco Jairo, ne atenan Pedro man, Jacobo man, Juan che dihno Jacobo man, cahnecun ye che cuahn ye nduco ye. ³⁸ Cuahn che nda Dihvo vo vaco Jairo ne, ndihchero ye che ama yahn ihyan chenun ye min, raco ye man, rah ran ye man. ³⁹ Tuhme chenda ye chete vah, ne rahn ye ri ye ihyan chahn:

—¿Dehco che ama rah ran nchuhn man, raco ne man?, te tahn dihn tih ne, dehve ndih te, te quiyado te.

⁴⁰ Ate chihyon nan ihyan chahn ihyan. Tuhme ndetendah vah Dihvo vo nducoyaca ye, ne cuahn ye nduco chida tahn dihn me man, chaco te man, ihyan che nduco ye man, chenda ye nduco vih nan che quendite te. ⁴¹ Chetah ye tah te, ne rahn ye devaco yahn ye:

—Talita cumi —che nahn cahma: Tahn dihn, cuenecuen.

⁴² Tahn dihn me ne, a ri te ndichio nduyo. Ndetahno necuan te, canan rica te, ne ama cuahn ino ihyan chahn. ⁴³ Ama chihco yudo Dihvo vo che hua duhva cahma che ndedetuhche ye tahn, ne rahn ye ri ye indihnte yahn te che cah ye, cheh te.

6

Dihvo vo Jesucristo ne, nta ye yan vaco ye Nazaret

¹ Chica Dihvo vo yān Capernaum, ne conahn ye yān vāco ye Nazaret nduco ihyan apóstol yahn ye. ² Ama ro che rahtetuhno ihyan ne, chenda ye chete yāco, chicuahn ye. Ama yahn ihyan chihnevan ye che ricuahn ye, ne ama rahn ino ye. Rahñ ye vān mān ye nduco vih:

³ —Ihyan tih che vicheyahn me. María che chaco ye. Jacobo mān, José mān, Judas mān, Simón mān, a sahn chahn che dihno ye. Muhn yān vāco vo vate tāhn cahve ye.

Nducote a rendihche ihyan Dihvo vo che min chihta ye ne, chemin che hua nevahnecun ye ihyan. ⁴ Tuhme rahñ Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Numachahte va vedeyahino nduco ihyan profeta. Ate ihyan yān vāco ye mān, ihyan yahn ye mān ne, hua yahino ye ihyan.

⁵ Nducote cheche chedave yahn ihyan yān chahn ne, ama o no vederihno din Dihvo vo yān min. Nahn tāh ye ama o ihyan cah, din ye che ndoyahn ye. ⁶ Rahñ ino Dihvo vo yahn che hua chitahno ihyan yān vāco ye ihyan. Chihno min ne, cuahn ye nduh yān nduh yān che nino, quendi ye ricuahn ye.

Dihvo vo Jesucristo ne, dechuh ye ihyan apóstol yahn ye che cahñ ye cuahndudo ye

⁷ Dihvo vo Jesucristo ne, cah ye nduh che ndichio apóstol chahn nan ye. Dechuh ye ihyan cade o cade o ye queri ama yān. Din ye che cuahtenan cuma ihyan chahn vederihquentiyon, cava che cuahn che tāhn nun ye ihyan che chenun vaco chihngā ihyan ne, ndetendāh ye vaco chahn.

⁸⁻⁹ Chihquentiyon ye che quenda ihyan chahn

indahco yahn ye mañ, che tihyon cañ ye ndaco yahn ye mañ, che conun ye ama no cahteca ye mañ. Ate dehtenduh chenañ ne, hua co quenda ye, nde huane dino mañ, nde huane pañ mañ, nde huane tume mañ. ¹⁰ Namin rañ Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Adecotino vaco ihyan nañ che nevahneacun ye nchuhn ne, min cuahtenan ne nde tuno ro che ndaca ne yañ. ¹¹ Ihyan yañ che hua ntumaneacun ye nchuhn mañ, che hua cahcovan ye che cuahndudo ne mañ ne, condaca ne yañ vaco ye, ne condahde ne yaca che chenan cañ ne, cava che tihcañ nañme ne ihyan che hua ndahcañ redin ye. Cuaco rañ rí nchuhn te cuahn che a nda ro che techecade Dendiohs nunde yahn nducoyaca ihyan ne, tahque chuhrihn ihyan chahn che co ihyan yañ Sodoma mañ, ihyan yañ Gomorra mañ.

¹² Tuhme cuahn ihyan chahn rahndudo ye che nahn che nto ino ihyan nunde yahn ye. ¹³ Namin retendañ ye ama yañ vaco chihnga che chenun ihyan, ne racotañme ye aceite ama yañ ihyan cah, redin ye che rendoyahn ye.

Nduhca che chih Juān Bautista

¹⁴ Ro min ne, ama rente ihyan yahn vederihno che redin Dihvo vo, ne checadino rey Herodes. Tuhme rañ rey me:

—A ntuche Juān Bautista vañ tenañ. A ihyan min che redin ye vederihno che tihchan.

¹⁵ Nañ ihyan ne, rañ ye te ihyan profeta Elías che quechica ye. Nañ tun ihyan ne, rañ ye:

—Ihyan cañ ne, ama ihyan profeta nduhca ihyan profeta che chahte ye a rañ me.

¹⁶ Ate hua chitahno Herodes che rente ihyan chahn, ne rahn se:

—Ihyan cah ne, Juan Bautista ihyan. A ihyan cah che chihquentiyón sandado che chihca yan se dando ye. Man ne, a ntuche ye van tenahn.

¹⁷ Tihca rahn rey me, te a man se chihquentiyon se sandado che din se preso Juan, chaconuhn se ihyan vacoyahn, dechiche se ihyan nduco cadena. Tihca chahno chi Juan, te tihca nahn Herodías, tahn ndahta yahn Felipe, sahn min che dihno rey me. Rey me ne, ndere quenan se nduco te. ¹⁸ A rahn Juan ri ye rey me:

—Hua ndahca redin ne che quenan ne nduco ndahta yahn dihno ne.

¹⁹ Nducote tihca rahn Juan ri ye rey me ne, chemin che ama nahn cahno Herodías ihyan. Ate hua chi chihno te ihyan ura min. ²⁰ Herodes ne, renevahnecun se Juan, te a devano se te ihyan min ne, ihyan ndah ye, ndiyu ihyan nunde ye. Chemin che hua rahnecun se che cahno te ihyan. Cuahn che rihnevan rey me che rente Juan ne, andahre hua ndah renahn se, ate rihnevan se numacuahn vedeyeno. ²¹ Ate nda ama ro che ndahca chahno Herodías chi. Din rey me vihcoduche se, ne rech se reh nducoyaca intiyahn yahn se man, ihyan ndinan yahn sandado yahn se man, ihyan nahn che vate ye estado yahn Galilea man. ²² Ura che a vate vihco ye ne, chenda tahn daya Herodías, ndeh te, ne rey me nduco ihyan che vate ye reh ye nduco vih ne, ama cah yeno ihyan. Tuhme rahn rey me ri se tahn:

—Cuique adecodehno che nehn, ne té di.

²³ Cah se ndudo yahn se tahn, ne rahn se:

—Adecodehno che nehn, andahre mañn va ñan che rihquentiyón, té di.

²⁴ Ndiqendañ te, ne cuahn te caçarune te chaco te, ne rañn te:

—¿Deh cacá?

Ndahconan chaco te:

—Cuique tin Juan Bautista.

²⁵ Ndetañno chendañ tun te ñan che quenun rey me, ne rañn te ri te sañn:

—Mañ ne, náñn che te ne u meniyon tin Juan Bautista chete ama cuh.

²⁶ Tuhme ama chi ran rey me. Ate nducote a cah se ndudo yahn se tañn ñan nducoyaca ihyan che vate ye min nduco se ne, chemin che dinahn se ndudo yahn se. ²⁷ A ura min no chihquentiyon se ama sandado che cañn se ngua se tin Juan. ²⁸ Chahn sandado me vacoyahn, chihca yan se dando Juan. Quenda se tin ye chete ama cuh, ne cah se tañn. Tañn min ne, quenda te cah te chaco te.

²⁹ Cuahn che checadino ihyan che chinduco ye Juan te a chih ye ne, chahn ye chengua ye ihyan, ne chihche ye ihyan.

Cah Dihvo vo Jesucristo, cheh uhn mil ihyan

³⁰ Adiva ne, ndaconan ihyan apóstol chahn, ndo dama ye nduco Dihvo vo, ne necah cuande ye ihyan nducuahn che din ye mañ, nducuahn che chicuahn ye mañ. ³¹ Tuhme rañn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Cuhn vo nduco nchuhn ama cuañ ñan che demañ, cuahtetuhno vo tah.

Tihca rañn ye, te ama yahn ihyan, ihyan che renda ye mañ, ihyan che renahn ye mañ, ne nde

che cheh ye hua rinun yahn ye. ³² Tuhme quenun Dihvo vo chete ama barco nduco ihyan apóstol chahn, ne cuahn ye ama cuan nan che metah duhva. ³³ Ate ama yahn ihyan ndihchero ye che cuahn ye, ne nchanan ye ihyan. Tuhme chica ihyan chahn yan vāco ye, ne rica cah ye, cuahn ye cuahn nan che cuahn Dihvo vo, nde tahque nun nda ye min. ³⁴ Cuahn che ndiquendaḥ Dihvo vo chete barco me ne, ama yahn ihyan ndidama ye. Quenan vahino ye ihyan chahn, te nduhca itecuche che metah duh che redin cudado ite ne, tihchan ye. Tuhme canan Dihvo vo, chicuahn ye ihyan ama ndeh nan dehtenduh. ³⁵ Cuahn che a chi chino me ne, nda ihyan apóstol chahn nan Dihvo vo, ne rahn ye ri ye ihyan:

—Muhn ne, yahn nan che metah duhva, ne man ne, a chi chino. ³⁶ Cuedechuh ne ihyan sih cuahn yan che nino, cava che cua ye che cheh ye, te muhn ne, metah deh che cheh ye.

³⁷ Rahn Dihvo vo ri ye ihyan:

—Nchuhn cocah ne, cheh ihyan sih.

—Tumerune ihyan chahn ihyan:

—Nahn o ciento tume denario che cua nuhn pan, cheh ihyan sih. ¿A nahn ne che tihca din nuhn ne?

³⁸ Tuhme rahn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—¿Tava pan va yahn nchuhn? Cuahn ne quendi-chero ne.

Cuahn che ndihchero ihyan chahn ne, rahn ye ri ye ihyan:

—Va uhn pan nduco o yahca.

³⁹ Dechuh Dihvo vo ihyan apóstol chahn che cahma ye nduco nducoyaca ihyan che cuahte ye

nan yune cue, codama ye ama ama cuan nduco vih. ⁴⁰ Tihca dinahn ye, ne ama o cuan ne, chahte ama ciento ye, ne tama te o cuan ne, chahte o raco ndiche ye. ⁴¹ Tuhme chetah Dihvo vo nduh che uhn pan chahn nduco o yahca chahn. Cha yaco nan ye nan ro, ne cah ye nundihve cuahn Den-diohs. Tuhme ndeh ye pan chahn, ne cah ye ihyan apóstol, cava che cah ye, cheh nducoyaca ihyan chahn. Namin yahca chahn ne, ndeh Dihvo vo, ne cheh nducoyaca ye. ⁴² Cheh ndah nducoyaca ihyan chahn nde nan che chito ihyan. ⁴³ Adiva ne, nedin dama ihyan apóstol chahn nducuahn pan che ngava, ne chi ndichio cuahte. Namin nedin dama ye che ngava yahn yahca chahn. ⁴⁴ Van nducoyaca ihyan che cheh ye ne, nduco uhn mil ihyan chahn.

Dihvo vo Jesucristo ne, rica ye nan nune vine

⁴⁵ Ndetahno dechuh Dihvo vo Jesucristo ihyan apóstol che conda ye chete barco me, chuh ye tama lado viche cah, cuahn nan yan Betsaida. Tuhme ndedechuh ye nducoyaca ihyan chenahn chahn. ⁴⁶ Cuahn che ndedechuh ye ihyan chahn ne, cuahn ye ama tingüete cava che covah ye.

⁴⁷ Cuahn che chi man me ne, a nde mendahn vine me cuahn barco me nduco ihyan apóstol chahn. Dihvo vo ne, a deman ye quenan ye tingüete me. ⁴⁸ Ndihero ye che ama chi cuno ihyan chahn che richa ye barco me, te cuan nan che rechi yuhne cuahn ye. Adiva, ura che a nino co dave ne, cuahn Dihvo vo, rica ye nan vine me, nde a nahn chuhnan ye ihyan chahn. ⁴⁹ Cuahn che ndihero ihyan chahn che rica Dihvo vo nan

vine me ne, rahco ye te co vaco chihnga cochi, nde tuno cah ye che vah ye. ⁵⁰ Nducoyaca ihyan chahn ne, ndihchero ye che cochi Dihvo vo nan nune, ate nducote hua nchanan ye ihyan ne, ama dihya ye chi. Ndetahno rahn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Hua dihya nchuhn co, te a u che cochí. Hua dehve rahco ne.

⁵¹ Tuhme chenda ye chete barco me nan che chenun ihyan chahn. Ndetahno chehuan yuhne me, ne ama rahn ino ihyan chahn. ⁵² Ama rahn ino ye, te nducote cheche chedave yahn ye ne, metah cuhno conahn ye yahn vederihno che din Dihvo vo nduco pan chahn.

Nda Dihvo vo Jesucristo yahn yahn Genesaret, ne din ye che ndoyahn ihyan cah

⁵³ Cuahn che a chuh Dihvo vo nduco ihyan apóstol chahn tama lado viche cah ne, nda ye yahn yahn Genesaret, ne dechiche ihyan chahn barco me chihto vine me. ⁵⁴ Cuahn che a ndiquenda Dihvo vo chete barco me ne, ndetahno nchanan ihyan yan min ihyan. ⁵⁵ Tuhme cuahn ihyan chahn rano ye numachahte chihto yan, ne canan ye retehecán ye ihyan cah yahn ye nduco yundo, regu ye ihyan cuahn nan che quenun Dihvo vo. ⁵⁶ Adecotino nan che renda Dihvo vo, andahre yan cahya man, andahre yan rahte man, andahre viyata man, min racondihte ihyan chahn ihyan cah yahn ye chihto yune. Rica ihyan chahn che cah yune Dihvo vo cuaconahn tah ihyan cah chahn andahre chihto tino yahn ye. Nducoyaca ihyan cah che chaconahn tah ye tino yahn ye ne, ndetahno ndoyahn ye.

7

Nduhca che rahtendihco ihyan nunde

¹ Sahn fariseo man, sahn devano ley che dirun Moisés che chica se yan Jerusalén man ne, ndo dama se nan Dihvo vo. ²⁻⁵ Sahn chahn nduco nducoyaca ihyan nación yahn Israel chenhahn ne, riquendi se costumbre che chihco ihyan ndico yahn se che renano se tah se ura che cheh se man, ura che renda se che rahn se ndihve man. Rahco se te nduco tihca ne, redinahn se che rihquentiyon Dendiohs. Namín renano se vaso man, jarro man, dehtenduh chenhahn che retoh se man. Ndiherero se che reh ihyan apóstol, ne hua renano ye tah ye nduhca costumbre yahn se, ne rahn se ri se Dihvo vo:

—¿Dehco che hua renano ihyan apóstol yahn ne tah ye ura che reh ye nduhca che chihco cade ihyan ndico yuhn vo ne?

⁶ Ndahconan Dihvo vo, ne rahn ye ri ye sahn:

—¡O nan o chende nchuhn! Riquendah cuaco nduhca che dirun ihyan profeta Isaías yahn ne tuhca:

Dendudo no che rahn sahn sih che ritahno se Dendiohs,
te hua cuaco.

⁷ Nde hua cochihve che rendeva se yavenan Dendiohs, te ricuahn se costumbre yahn man se, redin ca se che vederihquentiyon yahn Dendiohs.

⁸ Tihca redin nchuhn. Rihcoman ne vederihquentiyon yahn Dendiohs, ne riquendi ne costumbre yahn man ne. Renano ne jarro man, vaso man, ama ndeh nan ca dehtenduh che tihchan redin ne.

⁹ ¡Ama vivo nchuhn che rahco ne! Riquendi ne costumbre yahn man ne, ne rihcoman ne vederihquentiyon yahn Dendiohs. ¹⁰ Moisés ne, dirun ye tuhca: “Cuendeva yavenan chide man, yavenan cheque man.” Namin dirun ye: “Adecoduhno ihyan che cahva ye yahn chida ye o cahva ye yahn chaco ye ne, quenán cuma che cahno ihyan yan ihyan.” ¹¹ Ate ndotenan che quendi nchuhn vederihquentiyon min ne, ricuahn ne ihyan che cahma ye co ye indihche yahn ye: “Hua co conán nchuhn, te nducuahn che va yahn ne, a ndihco mendahn che co vedino nan Dendiohs.” ¹² Adecoduhno ihyan che cahma ye tihca ne, redin nchuhn fuerza ihyan che dinahn ye, ne hua rahnecun ne che conan ye indihche yahn ye. ¹³ ¡Ama ndeh nan ca dehtenduh che tuhchan redin nchuhn! Rihcoman ne vederihquentiyon yahn Dendiohs, ne riquendi ne costumbre yahn man ne.

Rahn Dihvo vo Jesucristo te ndiyu cava dehtenduh che reh ihyan che chendihco ye nunde

¹⁴ Nedin dama Dihvo vo ihyan, ne rahn ye:

—Cuihcovan ndah nchuhn cava che conahn ne che cahma nduco ne: ¹⁵ Nducuahn che chihnga che riquendah chete chedave yahn ihyan ne, a cava chemin che chendihco ye nunde, ndiyu cava dehtenduh che reh ye. ¹⁶ ¡Cuihcovan ndah ne cava che conahn ne!

¹⁷ Cuahn che chica Dihvo vo min, ndonda ye vah ne, chica ihyan apóstol ihyan che cah cuande ye ihyan deh conahn che nte ye me. ¹⁸ Rahn ye ri ye ihyan chahn:

—Namin nchuhn dama ri ne nduco ihyan sih, te hua renahn ne. Nducuahñ che reh ihyan ne, ndiyu çāva chemin che chendihco ye nunde, ¹⁹ te vācochendereh yahn ye rahn, ndiyu chete chedave yahn ye.

Tihçā chichuahñ Dihvo vo che ndiyu çāva dehtenduh che reh ihyan che chendihco ye nunde.

²⁰ Quendi ye, ne rahn ye:

—Nducuahñ che chihngā che rendedecadino ihyan mañ, che redin ye mañ ne, a çāva chemin che chendihco ye nunde. ²¹ Chete chedave yahn ihyan riquendañ che chihngā rendedecadino ye mañ, reduco ye mañ, rihno vih ye mañ, ²² rahtenan ye nduco ihyan che hua nihnevaco ye nduco ye mañ, nahn yahn ye dehtenduh yahn ihyan mañ, rihncheh ye mañ, duhtuno ihyan ye mañ, ndere ihyan ye mañ, ve ye mañ, yāde ye mañ, nine ye mañ. ²³ Nducuahñ dehtenduh chemin chan ne, reconan chete chedave yahn ihyan, ne a çāva chemin che chendihco ye nunde.

Ama taññ tañña nación ne, chica te Dihvo vo Jesucristo che conan ye taññ

²⁴ Chica Dihvo vo min, ne cuahn ye cuahn yaññ yahn yañ Tiro mañ, Sidón mañ. Cuahn che ndā ye ne, ndāca ye ama vah nañ che conan ye. Hua nahn ye che cadino ihyan che min quenan ye, ate a cade no che checadino ihyan. ²⁵ Min va ama taññ dihn che quenun vaco chihngā taññ. Ndetañño che checadino chaco te che ndā Dihvo vo ne, chahn te nañ quenan ye, ne chehntihya te nañ ye. ²⁶ Taññ min ne, ndiyu taññ nación yahn Israel, te taññ tañña nación. A min Sirofenicia yañ vāco te. Chica

te Dihvo vo che ndetendah ye vaco chihnga che quenun tahn dihn yahn te. ²⁷ Ate rahn Dihvo vo ri ye tahn:

—Ihyan yahn ne, ama rendotenan ye che conan ihyan. Ndete che conan di ne, anduhneca ndete che cahnevi pan che reh chechahya, cah, cheh yahna.

²⁸ Ndaconan te, ne rahn te ri te ihyan:

—Dihve, cuaco che rahn ne. Ate yahna ne, rahtenun te man mesa, ne renda dache chende chechahya reh te.

²⁹ Tuhme rahn ye ri ye tahn:

—Ndahca ndaconen. Co nahn. Vaco chihnga me ne, a ndiquendah tahn daye. ³⁰ Conahn te, ne cuahn che nta te ndevaco te ne, nta te daya te che quendite te nan yundo. A ntiquendah vaco chihnga me tahn.

Din Dihvo vo Jesucristo che ndoyahn ama sahn che nde chato se man, nde lihme se man

³¹ Chihno neve ro ne, ndaca Dihvo vo yahn yahn Tiro, nchuh ye yan Sidon man, te neve yan cahya che nino yan Decapolis man, ne nta ye nan va vine yahn Galilea. ³² Min nda ama o ihyan, nda ye ama sahn che nde chato se man, nde lihme se man, ne chica ye Dihvo vo che nahn tah ye sahn, din ye che ndoyahn se. ³³ Quenda Dihvo vo sahn ama lado, ne terun ye ndutitah ye iverevan se man, nahn tah ye chihya se nduco nunedan ye man. ³⁴ Chenihyon nan ye cuahn nan ro, ne chenahn ino ye che chi ndache ye, ne rahn ye:

—¡Efata! —che nahn cahma: ¡Condah!

³⁵ Ndetahno chihnevan se man, ndiquendah cahn se man. ³⁶ Tuhme chihquentiyon Dihvo vo che hua cahma ihyan chahn taça chi che ndoyahn sahn min. Ate cuahn che rihquentiyon ye che hua cahma ihyan ne, nde tahque racotuhn ca ihyan ndudo. ³⁷ Ama rahn ino nducoyaca ihyan, ne rahn ye:

—jAma ndahca nducuahn che redin ihyan cuh! Nde ihyan che chato ye ne, redin ye che ri rihnevan ye, ne ihyan che lihme ye ne, redin ye che ri rente ye.

8

Dihvo vo Jesucristo ne, cah ye, cheh cun mil ihyan

¹ Tahn min ne, ama yahn ihyan ndidama ye nan Dihvo vo, ne ametah che cheh ye. Tuhme cah Dihvo vo ihyan apóstol, ne rahn ye ri ye ihyan:

² —Renan vahinó ihyan sih, te a ino ro che chenán ye nducó, ne man ne, ametah che cheh ye.

³ Ndete che ndedechúh ihyan che hua cheh ye ne, condave cuno ye cuahn yune, te nahñ ye ne, yahn yan vaco ye.

⁴ Tuhme rahn ihyan chahn ri ye ihyan:

—Ate ¿deh cah vo, cheh ye?, te muhn ne, metah dehva.

⁵ Tumerune Dihvo vo ihyan chahn:

—¿Tava pan va yahn nchuhn ne?

Ndahconan ye:

—Ndache pan va yahn nuhn.

⁶ Tuhme chihquentiyon Dihvo vo che cuahte nducoyaca ihyan ndiyahn. Chetah ye nduh che ndache pan chahn, ne cuahn che a necah ye

nundihve cuahn Dendiohs ne, ndeh ye. Tuhme cah ye pan me ihyan apóstol chahn cava che cah ye, cheh nducoyaca ihyan. ⁷ Namin va neve yahca cahya, ne ndaconan cah Dihvo vo nundihve cuahn Dendiohs. Tuhme dechuh ye ihyan apóstol chahn, cava che cah ye yahca me, cheh nducoyaca ihyan chahn. ⁸ Cheh nducoyaca ye ndenan che chito ihyan. Chihno min ne, nedin dama ihyan apóstol chahn nducuahn che ngava, ne chito ndache cuahte. ⁹ Ihyan che cheh ye ne, ri tenduh cun mil ihyan. Tuhme ndedechuh Dihvo vo ihyan chahn, ¹⁰ ne chenda ye chete ama barco nduco ihyan apóstol yahn ye, cuahn ye nduco vih cuahn yahn yahn yan Dalmanuta.

Sahn fariseo ne, rica se che din Dihvo vo Jesucristo ama vederihno, ndihchero se

¹¹ Cuahn che nda ye min ne, nda neve sahn fariseo, ne canan rente se nduco Dihvo vo, retumarande se ihyan. Chica se che caca ye Dendiohs che conahn ama vederihno, ndihchero se. ¹² Ama chenhahn ino Dihvo vo che chi ndache ye cava se, ne rahn ye ri ye sahn:

—Ihyan che vate ye man ro cuh ne, hua ndahca che retumarande ye Dendiohs, rica ye ama vederihno ndihchero ye. Cuaco rahn ri nchuhn te Dendiohs ne, hua tumacah ye yahn ye.

¹³ Tuhme chihcoman ye sahn chahn, ne ndonda ye chete barco me, tuche ye tama lado viche yahn vine me.

Dihvo vo Jesucristo ne, rahn ye te ndudo che ricuahn sahn fariseo ne, anduhneca ya yahn pan

14 Ihyan apóstol ne, chinan ye, hua quenda ye deh che cheh ye. Atenan ama pan nda ye. 15 Rahn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Cuihco nchuhn cudado. Hua tumacah ne yahn ya yahn sahn fariseo man, ya yahn Herodes man.

16 Tuhme canan rente ihyan chahn nduco vih:

—Tihca rahn ye, yahn che hua nda vo pan.

17 Checadingo Dihvo vo che tihca rente ihyan chahn. Ate nducote a rahn ye yahn ndudo che ricuahn sahn chahn ndiyu yahn pan ne, chemin che chihya ye ihyan:

—¿Dehco che rahn nchuhn yahn che hua nda ne pan? ¿A hua retumacadingo nchuhn? ¿Dehco che ama cheche chedave yahn ne? 18 ¿A nduhneca ndete che hua ro nan ne? ¿A nduhneca ndete che hua rihnevan ne? ¿A hua renecahco ne? 19 Cuahn che chihcachéh uhn mil ihyan nduco uhn pan ne, ¿tava cuahte pan che ngava nedin dama ne ne?

Ndahconan ihyan chahn, ne rahn ye:

—Ndichio cuahte nedin dama nuhn.

20 Namin no tun cuahn che chihcachéh cun mil ihyan nduco ndache pan ne, ¿tava cuahte pan che ngava nedin dama ne ne?

Ndahconan ihyan chahn, ne rahn ye:

—Ndache cuahte nedin dama nuhn.

21 Tuhme rahn ye ri ye ihyan chahn:

—Me ¿taca che hua renahn ne?

Dihvo vo Jesucristo ne, din ye che chi ro nan ama sahn nan ve

22 Ura che nda Dihvo vo nduco ihyan apóstol yahn ye yan Betsaida ne, nda ama o ihyan nan ye, nda ye ama sahn nan ve, ne chica ye Dihvo vo che

cuaconahn taḥ ye sahn, din ye che ndoyahn se. ²³ Tuhme chetaḥ ye taḥ sahn nan ve me, quenda ye sahn cuahn chihto yan. Nahn ye nunedan ye ndutiḥan se, ne tumerune ye sahn ndete che a ro nan se. ²⁴ Sahn min ne, ndihchero se cuahn chihto nan se, ne raḥn se ri se iḥyan:

—A ri ro nan iḥyan che vatechica ye. Ate nduhca che ro yaḥn rahte, tiḥca ro ye.

²⁵ Nahn taḥ ye ndutiḥan se tama yune, ne ndetaḥno a chi ro nan ndah se. ²⁶ Tuhme ndedechuh ye sahn cuahn ndevaco se, ne raḥn ye ri ye sahn:

—Hua conda yan tih, nde hua cahme nduco nde ama iḥyan sih taḥca chi che ndoyehn.

Pedro ne, raḥn ye te Dihvo vo Jesucristo ne, a iḥyan min che a va caḍe che chi ye ndedevahn ye iḥyan iyehñse

²⁷ Chihno min ne, quenda Dihvo vo iḥyan apóstol yaḥn ye, cuahn ye nduco vih nan yan caḥya cuahn chihto yan Cesarea de Filipino. Cuahn che chenun ye yune ne, tumerune ye iḥyan chahn:

—¿Duh u, raḥn iḥyan ne?

²⁸ Ndahconan iḥyan chahn yaḥn ye:

—Ama o iḥyan ne, raḥn ye te ndih ne, Juan Bautista. Tama te o ye ne, raḥn ye te ndih ne, Elías. Tama te o ye ne, raḥn ye te ndih ne, ama cha iḥyan profeta.

²⁹ Tuhme tumerune ye iḥyan chahn:

—Me nchuhn, ¿deḥ raḥn ne yaḥn ne?

Ndahconan Pedro, ne raḥn ye ri ye iḥyan:

—A ndih che a va caḍe che chi ne ndedevahn ne iḥyan iyehñse.

³⁰ Ate rahn Dihvo vo ri ye ihyan chahn che hua cahma ye chemin nduco nde ama ihyan.

Dihvo vo Jesucristo ne, rahn ye te cahno sahn nunde ihyan

³¹ Tuhme cah cuande Dihvo vo ihyan apóstol yahn ye, ne rahn ye:

—U che rinducó nducoyaca ihyan ne, va che ama chuhríhn. Intiyahn man, chidocuyan ndinan man, sahn devano ley che dirun Moisés man ne, co tan se nducó, ne cahno se u. Ate cuihno ino ro ne, va che ntuché van tenahn.

³² Nduco chemin ne, cah cuande ndah Dihvo vo ihyan chahn nduhca che cuahno co ye. Tuhme quenda Pedro ihyan ama lado, ne yahve ye ihyan cava che hua cah yune ye che tihca cuahno co ye. ³³ Ate chaconan Dihvo vo ndihchero ye ihyan apóstol chenahn, ne chihya ye Pedro:

—Di ne, ¡nduhca chundah, di! ¡Cuehn ama lado! ¡Hua din vahche yahn!, te di ne, ihyan iyehmse di, nde hua renehn che nahn Dendiohs.

³⁴ Ura min ne, cah Dihvo vo ihyan apóstol man, ihyan che chenun nduco ye man, ne rahn ye ri ye ihyan:

—Adecoduhno ihyan che nahn conduco ye u ne, va che cahcoman ye vedeyeno yahn man ye. Hua co che dendudo no conduco ye u, te va che cahco mendahn ye ihyan cava che conduco ye u, andahre conahn yah ye nan ama cruz cava.

³⁵ Tihca, te adecoduno ihyan che hua nahn cahco mendahn ye ihyan cava che conduco ye u ne, va che conda ye. Me adecoduhno ihyan che conduco ye u numacuahn chedave yahn ye ne, hua dehve din yahn andahre cahno sahn nunde ihyan yahn

che ritahnó ye u man, ndudo ndah yáhn man, te ndevahn ye. ³⁶ Andahre nedin dama ihyan nducuahn vedecuihca che va iyehñse, ate ¿dehra cochihve yahn ye ndete che va che conda ye?, ³⁷ te hua cochihve vedecuihca nan Dendiohs cava che ndevahn ihyan. ³⁸ Tihca, te adecoduhnó ihyan che co cuihnán ye cava u man, cava ndudo yáhn man, nan ihyan nunde che rahcotahn ye yahn Dendiohs ne, namin u che rinducó nducoyaca ihyan ne, co cuihnán cava ye ro che numacuahn vederihquentiyon yahn Chidá ndá nduco ángel ndah.

9

¹ Quendi Dihvo vo ráhn ye nduco ihyan chahn:
—Cuaco ráhn rí nchuhn te ama o ihyan che chenun ye muhn nduco vo ne, vate ca ye iyehñse ndá ro che numacuahn vedeyudo conahn vederihquentiyon yahn Dendiohs.

Dihvo vo Jesucristo ne, ndo diyahn ye

² Chihno an ro me ne, quenda Dihvo vo Pedro man, Jacobo man, Juan man, cuahn ye nduco vih ama tingüete. Min ndo diyahn ye nan ihyan chahn. ³ Tino yahn ye ne, ama ndo cua nduhca ihve, nde tuno diyahn ro. Nde ama ihyan renan che vate ye muhn iyehñse cuh ne, hua co din ye che tihca ndo cua. ⁴ A denan chihnde ro Elías nduco Moisés, ne ndihchero ihyan chahn che rente ye nduco Dihvo vo. ⁵ Tuhme ráhn Pedro ri ye Dihvo vo:

—Ihyan ricuahn yáhn, ama ndahca che chenán vo muhn. Dendah nuhn ino vache vah. Ama nan

che cuhnde ne, tama nan che cuhnde Moisés, ne tama nan che cuhnde Elías.

⁶ Tihca rahn ye, te ama dihya ihyan chahn chi, nde hua rentaquino ye deh che cahma ye. ⁷ Ura min chiya ama man, quendihco nan che chenun ihyan chahn. Van man me ne, chenun ama ndudo che rahn tuhca:

—Sahnguh che Dayá. Yahinó sahn. Che cahma se ne, chemin che codinahn nchuhn.

⁸ A denan cuahn che ndihchero ihyan chahn ne, ametah duhva. A deman Dihvo vo nti ye.

⁹ Ura che cuenchan ihyan chahn cuete me ne, rahn Dihvo vo ri ye ihyan:

—Hua cahma nchuhn nduco nde ama ihyan yahn vederihno che ndihchero ne nde nda ro che u che rinducó nducoyaca ihyan ntuché van tenahn.

¹⁰ Dinahn ihyan chahn che rahn Dihvo vo, chahtenun ino ye vederihno min, ne retumerune vih ye:

—¿Dehra conahn ndudo che tihca rahn ye che ntuche ye van tenahn ne?

¹¹ Numanahn che chenun yune ca ye ne, tumerune ye Dihvo vo:

—¿Deh cuande che rahn sahn devano ley che dirun Moisés che Elías va che chi ye menan ne?

¹² Ndahconan Dihvo vo, ne rahn ye:

—Cuaco te va che chi Elías menan, ne ndahco cade ye nducuahn. Ate, ¿a renahn ne nduhca che ndirun yahn nan Ndudo yahn Dendiohs?, te a ndirun te u che rinducó nducoyaca ihyan ne, va che chuhrihn man, va che ndahchenan ihyan u man. ¹³ Ate rahn rí nchuhn te a nda Elías, ne din

tañ ihyan nduco ye nduhca che a ndirun yahn ye ñan Ndudo yahn Dendiohs.

Dihvo vo Jesucristo ne, ndetendah ye vaco chihnga che quenun ama sahn dihn

¹⁴ Cuahn che nta Dihvo vo ñan che chenun ihyan apóstol chenahn ne, ndihchero ye che ama ndito ihyan. Sahn devano ley che dirun Moisés ne, rahteruhn chende se nduco ihyan apóstol.

¹⁵ Ndetahno che ndihchero ihyan che chenun ye min Dihvo vo ne, cuahn ino nducoyaca ye, ne aderano ye chahn ye necah ye Dendiohs ihyan.

¹⁶ Tumerune Dihvo vo ihyan apóstol chahn:

—¿Deh cuande che rahteruhn chende sahn sih nduco nchuhn ne?

¹⁷ Tuhme chenda mendahn ama ihyan che quenun ye van ihyan chahn, ne rahn ye ri ye Dihvo vo:

—Ihyan Ricuahn yahn, hua te u ne, ndá ndevah, te rahcó te muhn quenun ne. Ndá sahn dayá che quenun ama vaco chihnga sahn, nedin che ndi lihme se. ¹⁸ Adecotino che rinuhn yahn se ne, redin vaco chihnga me che rendava se. Riche yan chende se man, reh dihyon se man, ri cheche se man. U ne, chicá ihyan apóstol yahn ne che ndetendah ye vaco chihnga me sahn, ate hua chi ndetendah ye.

¹⁹ Tuhme rahn Dihvo vo:

—¡Ama rendedecadinó cava nchuhn! ¿Dehco che hua ritahno ne? ¿Ticuahn cahcoman ne vedene yahn ne, co ne ihyan? Cuahn ne nguan ne sahn.

²⁰ Tuhme chehua ihyan chahn sahn dihn me, ne cuahn che checadino vaco chihnga me che a ihyan

min che Dihvo vo Jesucristo ne, din che nuhn yahn sahn dihn me, ne chendava se. Racondihte yahn se man, riche yan chende se man. ²¹ Tumerune Dihvo vo chida se:

—¿A rahn che tihca ri yahn se ne?

Ndahconan chida se, ne rahn ye:

—Nde ro che lihn se. ²² Ama ndeh yune redin vaco chihnga me che rendahnun se vacoyahn man, van nune man, che nahn cahno sahn. Ate ndete che co ndetendah ne vaco chihnga me sahn ne, conan vahino ne nuhn, cuinan ne nuhn.

²³ Rahn Dihvo vo ri ye chida sahn dihn me:

—Ndete che ritehne ne, adecodehno che caque ne, conahn.

²⁴ Ndetahno rahn chida sahn dihn me numa dito ye:

—Ritahnó. Ate cuenan ne u cava che tahque ndah cotahnó.

²⁵ Ndiherero Dihvo vo che ama ridama ihyan, ne numacuahn vedeyudo chihquentiyon ye vaco chihnga me, ne rahn ye:

—Vaco chihnga che redin che nde lihme nde chato sahn dihn tih, rihquentiyón di che ndiquendah, cahcoman sahn. Ametah ndaconen conda sahn.

²⁶ Tuhme cah vaco chihnga me, din che ama chih dihca sahn dihn me, ndiquendah sahn. Chih tahn sahn dihn me, quendite dihn se, ne ama yahn ihyan rahn ye che a chih se. ²⁷ Ate chetah Dihvo vo tah se, ndedecuan ye sahn, ne chandi se.

²⁸ Chihno min ne, conahn Dihvo vo, ne cuahn che a ndonda ye vah ne, tumerune ihyan apóstol chahn ihyan devavih, ne rahn ye:

—¿Deh cuande che hua chi ndetendaḥ nuhn vaco chihnga me ne?

²⁹ Raḥn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Cava che ndetendaḥ vo vaco chihnga chemin chan ne, nahn che covah vo maḥ, cuahte vo yahte maḥ.

Raḥn Dihvo vo Jesucristo tama yune te va che caḥno se ihyan

³⁰ Chihno min ne, chica ihyan chahn min cuahn ye. Chuh ye estaḁo yahn Galilea, ate hua nahn Dihvo vo che caḁino nde ama ihyan, ³¹ te ricuahn ye ihyan apóstol yahn ye. Raḥn ye ri ye ihyan chahn:

—U che rinducó nducoyaca ihyan ne, din se preso u, ne caḥno se u. Ate cuihno ino ro ne, ntuché vaḥ tenaḥn.

³² Hua chenahn ihyan chahn ndudo che tihca raḥn Dihvo vo, ne vaḥino ye tumerune ye ihyan deh conaḥn.

Nahn codevano ihyan apóstol cha ye che tahque conaḥn ye

³³ Cuahn che nda ihyan chahn yaḥ Capernaum ne, ndondaḥ ye vaḥ. Tuhme tumerune Dihvo vo ihyan apóstol chahn, ne raḥn ye:

—¿Deh che ama rente nchuhn yune ura che cochí vo ne?

³⁴ Ate hua ndaḥconan ihyan chahn yahn ye, te rente ye nduco vih cha ye che tahque conaḥn ye.

³⁵ Tuhme chihnde Dihvo vo, ne caḥ ye nduh che ndichio ihyan chahn naḥn ye, ne raḥn ye:

—Adecoduhno nchuhn che nahn conaḥn ne ne, va che ndaḥco ndiya maḥ ne nchuhn, co ne anduhnecaḥ decaḥya yahn combiero yahn ne.

³⁶ Tuhme cah ye ama lihn, chihno ye mendahn. Chetaḥ ye lihn me quenuhn ye, ne raḥn ye ri ye ihyan chahn:

³⁷ —Adecoduhno ihyan che renevahnecun ye ihyan yáhn che necun ye nduhcā checaḥya che tuhchan ne, a u renevahnecun ye. Me ihyan che renevahnecun ye u ne, Ihyan che dechuh ye u renevahnecun ye.

Ihyan che hua taṅ ye nduco vo ne, rinan ye uvo

³⁸ Chihno min ne, raḥn Juān ri ye Dihvo vo:

—Ihyan Ricuahn yáhn, ndihchero nuhn ama ihyan che rentiyon yaṅ ye ndih, ne nduco tihcā rendetendaḥ ye vaco chihnga. Ate hua caḥ yune nuhn che quendi ye, te hua nduco ye uvo.

³⁹ Raḥn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Hua caḥca taṅ nchuhn che tihcā redin ye, te nde ama ihyan che redin ye vederihno nduco vederihquentiyon yáhn, hua chihnga raḥn ye yáhn.

⁴⁰ Tihcā, te ihyan che hua taṅ ye nduco vo ne, rinan ye uvo. ⁴¹ Adecoduhno ihyan che te ye andahre ama vaso nune, cuh ne yahn che rinduco ne u ne, cuaço raḥn rí nchuhn te ndaḥco menun Dendiohs yahn ye.

Cahnda yahn ihyan che rahtendihco ye nunde

⁴² Adecoduhno ihyan che tihyon yune ye ama ihyan yáhn che necun ye nduhcā checaḥya che tuhchan che condihco ye nunde ne, taḥque ndaḥcā cava ihyan min che dechiche ihyan ama tu yudo chahte daṅdo ye, cuacondaḥnun ye ihyan vaṅ nuniyaḥn.

⁴³ Ndete che rendaḥ yahn ne che cuahtendihco ne nunde, ne nduco taḥ ne va che dinahn ne ne,

tahque ndah che din ne cuande anduhneca ndete che a chihca yan ne tah ne, te tahque ndahca yahn ne che cuahtenan ne vahchetero andahre yuhche tah ne, yudomin ca che numa ne cuahtenun ne van ruchiyahn che riche cuahn dama. ⁴⁴ Min ne, hua rintah cuahno yahn, nde hua rih ndah che reh te ihyan. ⁴⁵ Ndete che renda yahn ne che cuahtendihco ne nunde, ne nduco cah ne va che dinahn ne ne, tahque ndah che din ne cuande anduhneca ndete che a chihca yan ne cah ne, te tahque ndahca yahn ne che cuahtenan ne vahchetero andahre yuhche cah ne, yudomin ca che numa ne cuahtenun ne van ruchiyahn che riche cuahn dama. ⁴⁶ Min ne, hua rintah cuahno yahn, nde hua rih ndah che reh te ihyan. ⁴⁷ Ndete che ndutinan ne ndi che va che cuahtendihco ne nunde ne, codin ne cuande anduhneca ndete che a tico ne, te tahque ndahca yahn ne che cuahtenan ne vahchetero andahre metah ndutinan ne, yudomin ca che numa ne cuahtenun ne van ruchiyahn ⁴⁸ nan che hua rintah cuahno yahn, nde hua rih ndah che reh te ihyan.

⁴⁹ 'Nducoyaca ihyan che ritahno ye u ne, va che chuhrihn ye cava che quenda ndah ye, ne ndeva Dendiohs ihyan. Nducuahn vedino che recah ihyan Dendiohs ne, richihve ndete che dave chedave yahn ye. ⁵⁰ Ima ne ndah, ate ndete che necan dine yahn ne, ametah cochihve. A namin nchuhn, te nahn che runecade ne man, nahn che ndahca cuahtenan ne nduco vih man.

10

Ndihco cade Dendiohs che hua tehche vih ihyan

che nihnevaco ye

¹ Chica Dihvo vo yān Capernaum, ne cuahn ye cuahn estado yahn Judea, yāhn viche lado cah yahn ico Jordān, ne ndaconan ndo dama ama yahn ihyan nān ye. Ricuahn ye ihyan chahn nduhca che redin ye ro ro.

² Ama ro min ne, nda ama o sahn fariseo, cava che tumarande se Dihvo vo. Tumerune se ihyan ndete che ndihquentiyon Dendiohs che co tehche ihyan ndahta yahn ye. ³ Ndahconan ye yahn se, ne tumerune ye sahn:

—¿Deh rihquentiyon ley che dirun Moisés ne?

⁴ Ndahconan se, ne rahn se ri se ihyan:

—Nān ley che dirun Moisés ne, ndirun che nduco che dendah ihyan ama acta ne, co tehche ye ndahta yahn ye.

⁵ Rahn Dihvo vo ri ye sahn:

—Tihca dirun ye yahn che duhtuno ihyan nchuhn. ⁶ Ate cuahn che dendah Dendiohs iyehse ne, dendah ye chahn man, ndahta man, ⁷ ne chihquentiyon ye che va che cahcoman ihyan chida ye man, chaco ye man, cava che conan cuma ye ndahta yahn ye. ⁸ Nduco tihca ne, conan cuma vih ye anduhneca ndete che ama no ye. ⁹ Chemin che cuahn che cahnevaco ihyan ne, anduhneca ndete che din dama Dendiohs ihyan, ne ndihquentiyon ye che hua tehche vih ye.

¹⁰ Cuahn che a ndonda Dihvo vo vah ne, tumerune ihyan apóstol deñ conahn che rahn ye me. ¹¹ Rahn ye ri ye ihyan chahn:

—Adecoduhno ihyan che tehche ye ndahta yahn ye, ne cahnevaco tun ye nduco tama ndahta ne, din duche yahn ye che nihnevaco

ye. ¹² Adecoduhno ihyan ndahta che tehche ye inchahn ye, ne cahnevaco tun ye nduco tama chahn ne, namin din duche yahn ye che nihnevaco ye.

Dihvo vo Jesucristo ne, rica ye Dendiohs che din yahino ye checahya

¹³ Ama yune ne, nda ihyan, nda ye checahya yahn ye nan Dihvo vo cava che nahn tah ye, ne caca ye Dendiohs cava. Ate ihyan apóstol ne, rahva ye nduco ihyan chahn. ¹⁴ Ndiherero Dihvo vo che tihca redin ihyan apóstol chahn, ne chi yudo yahn ye, ne rahn ye:

—Cah yune nchuhn che chi checahya nan. Hua cahdenun ne, te atenan ihyan che necun ye nduhca checahya chuhn, co nevah necun ye che cahcantiyon Dendiohs ihyan. ¹⁵ Cuaco rahn ri nchuhn te adecoduhno ihyan che hua dinahn ye che rihquentiyon Dendiohs nduhca che redinahn ama lihn ne, ihyan min ne, hua co conan ye nan che rihquentiyon Dendiohs.

¹⁶ Tuhme chetah Dihvo vo checahya chahn, quenuhn ye. Nahn tah ye, ne chica ye Dendiohs cava.

Ama sahn cuihca che hua chinduco se Dihvo vo Jesucristo

¹⁷ Cuahn che a quenun yune Dihvo vo cuahn ye ne, nda ama se rano se. Chehntihya se nan ye, ne tumerune se ihyan:

—Ihyan Ricuahn ndah, ¿deh va che din cava che conán vahchetero numacuahn ro ne?

¹⁸ Ndahconan ye, ne rahn ye ri ye sahn:

—¿Dehco che rahn che ndah u ne? Metah nde ama ihyan che ndah ye. Atenan Dendiohs, ihyan min che ndah ye. ¹⁹ A devene vederihquentiyon yahn ye: “Hua din duche yehn che nihnevaque. Hua cahne ihyan. Hua doque. Hua cahme ndudo cuahnde. Hua cahncheh ihyan. Cuendeva yavenan chide man, yavenan cheque man.”

²⁰ Rahn se ri se ihyan:

—Ihyan Ricuahn, nde ro che lihn u ne, redinahn nducuahn vederihquentiyon min.

²¹ Tuhme ndihchero Dihvo vo sahn numacuahn vedeyahino, ne rahn ye:

—Va tama nan che va che din. Cuehn condihcue nducuahn che va yehn, ne cuinen ihyan chevah cava che conen vahchetero numacuahn ro. Tuhme cochi condoque u, andahre nahn yahn ihyan di nan ama cruz.

²² Ate ama chi ran se che tihca rahn ye, yahn che ama cuihca se. Tahque ndah se ne, ca se yune yahn se conahn se.

²³ Tuhme chaconan Dihvo vo ndihchero ye ihyan apóstol yahn ye, ne rahn ye:

—¡Ama vahche cava ihyan che nevahnecun ye vederihquentiyon yahn Dendiohs!

²⁴ Chahn ino ihyan apóstol chahn che tihca rahn Dihvo vo. Ate ndaconan rahn tun ye:

—Dayá, jama vahche cava ihyan che yahino ye vedecuihca cava che nevahnecun ye vederihquentiyon yahn Dendiohs! ²⁵ Nde hua co nevahnecun ye.

²⁶ Ate nde tahque cuahn ino ihyan chahn che tihca rahn Dihvo vo, ne rahn ye van man ye nduco vih:

—Ndete che tihca ne, nde ama ihyan hua co ndevahn ye.

²⁷ Ndihero ye ihyan chahn, ne rahn ye:

—Che lado yahn ihyan ne, hua co. Ate che lado yahn Dendiohs ne, co, te Dendiohs ne, ri redin ye nducuahn.

²⁸ Tuhme tumerune Pedro:

—¿Taca co yahn nuhn tuhme ne? Chihcoman nuhn nducuahn yahn nuhn, ne chinduco nuhn ndih.

²⁹ Ndahconan Dihvo vo, ne rahn ye ri ye ihyan:

—Cuaco rahn ri nchuhn te vate ihyan che a chihcoman ye dehtenduh yahn ye cava u nduco ndudo ndah yahn Dendiohs. A chihcoman ye vaco ye man, dihno ye man, cahve ye man, chida ye man, chaco ye man, ihyan ndahta yahn ye man, daya ye man, yahn yahn ye man. ³⁰ Man ro cuh ne, ntaca ihyan chahn ama ciento queri ama che chihcoman ye. Andahre che vaco ye man, dihno ye man, cahve ye man, chaco ye man, daya ye man, yahn yahn ye man. Rechuhrihn ye, ate adiva ne, conan ye vahchetero numacuahn ro. ³¹ Ate nda ro che cuhnde cade yahn nducoyaca ihyan ne, ama yahn ihyan che rivahn che quenda ndah ye ne, hua quenda ndah ye, ne ihyan che nde hua ro che quenda ndah ye ne, quenda ndah ye.

Dihvo vo Jesucristo ne, rahn ye tama yune te va che cahno se ihyan

³² Quendi Dihvo vo cuahn ye yan Jerusalen, ne ndahn nahn ye yahn ihyan apostol yahn ye. Namin cuahn ama yahn ihyan cuahn vedame ye. Ihyan apostol ne, ama cuahn ino ye che cuahn Dihvo vo yan Jerusalen nahn che cahnda yahn ye, ne ihyan

chenahn ne, ama vahino ye. Tuhme quenda Dihvo ihyan apóstol chahn ama lado, ne cah cuande ye ihyan nducuahn che va che cuahno co ye.

³³ Rahn ye:

—Condihche nchuhn. Uvo ne, a chenun yuno vo cuahn vo yan Jerusalén. U che rinducó nducoyaca ihyan ne, necah sahn nunde u tah chidocuyan ndinan man, sahn devano ley che dirun Moisés man. Sahn chahn ne, cahco cade se che cahno se u, ne ndaco se u tah sahn tama nación ³⁴ che din duche yahn se u man, cahnan dan se u man, cuahn se u man, nde cahno se u man. Ate cuihno ino ro ne, ntuché van tenahn.

Jacobo nduco Juan ne, rica ye nan che cuahte ye

³⁵ Tuhme nda nduh che o daya Zebedeo, Jacobo nduco Juan, ne rahn ye ri ye Dihvo vo:

—Ihyan Ricuahn, rica nuhn ama favor ndih.

³⁶ Tumerune Dihvo vo:

—¿Deh nahn nchuhn ne?

³⁷ Ndahconan ihyan chahn, ne rahn ye:

—Cuahn che cuhnde ne cahcantiyon ne ne, te yune ne che cuhnde ama cha nuhn lado tah cuaco ne, ne tama cha nuhn ne, lado tah cueh ne.

³⁸ Ate rahn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Nde hua devano nchuhn deh che rica ne. ¿A cocha ne chuhrihn ne nduhca che va che chuhríhn ne? ¿A cocha ne che cahno se nchuhn nduhca che va che cahno se u ne?

³⁹ Ndahconan ihyan chahn, ne rahn ye:

—Taca hua. Cocha nuhn.

Tuhme rahn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Cuaco te chuhrihn nchuhn nduhca che chuhríhn. Namin cahno se nchuhn nduhca che

cahno se u. ⁴⁰ Ate che cuahte ihyan lado tah cuacó man, lado tah cuéh man ne, ndiyu u che cahcantiyón, te Dendiohs che cahcantiyon ye.

⁴¹ Checardino ihyan apóstol chenahn chahn, ne chi tan ye nduco Jacobo man, Juan man. ⁴² Ate nedin dama Dihvo vo nducoyaca ihyan chahn nan ye, ne rahn ye ri ye ihyan:

—Nchuhn ne, a devano ne te ihyan che rihquention ye nducuahn nación ne, ama yudo rihquention ye, ne sahn che rinan se ihyan ne, rendinun rendinahno se ihyan yahn ye. ⁴³⁻⁴⁴ Ate hua co tihca van nchuhn. Tahque ndah ne, duh ihyan che nahn conan ye van nchuhn ne, co ye nduhca ama sahn decahya yahn ne. ⁴⁵ Tihca, te nde u che rinducó nducoyaca ihyan ne, hua ndá cava che dín decahya yahn ihyan. Tahque ndah ne, cava che conan man ihyan, nde cahco mendahn u, cóh, cava che ndedevahn ama yahn ihyan.

Dihvo vo Jesucristo ne, din ye che chi ro nan Bartimeo

⁴⁶ Nda Dihvo vo nduco ihyan apóstol yahn ye yan Jericó. Cuahn che ndaca ye min ne, ama yahn ihyan nduco ye ihyan. Chihto yune ne, va ama sahn nan ve che duche se Bartimeo, daya Timeo. Min va se rica se che din ihyan vedevahino nduco se. ⁴⁷ Cuahn che chihnevan se che a cochi nino Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che chihta ye yan Nazaret ne, canan rica se favor ihyan, ne rahn se numa dito se:

—Jesús, Daya David, ¡cuenan vahino ne u!

⁴⁸ Ama yahn ihyan rahn ye ri ye sahn che cuhnde dihn chende se. Ate nde tahque yudo nan ca se rahn se:

—Daya David, ¿cuenan vahino ne u!

⁴⁹ Chan Dihvo vo, ne rahn ye:

—Cuahn nchuhn chehua ne sahn.

Chahn ihyan, ne rahn ye nduco se:

—Dehve raque. Cuenequen, te rah ye di.

⁵⁰ Tuhme chi se ama lado tino che rendiche se, ne necuan se aderano se cuahn se nan Dihvo vo.

⁵¹ Tumerune ye sahn:

—¿Deh nehn che din ndoque ne?

Ndahconan se yahn ye:

—Ihyan Ricuahn, nahn che din ne che co ro nan.

⁵² Tuhme rahn ye ri ye sahn:

—Co nahn. Nducote chitehne ne, a ndoyehn.

Ndetahno chi ro nan se, ne cuahn se nduco Dihvo vo cuahn nan che cuahn ye.

11

Dihvo vo Jesucristo ne, nda ye yan Jerusalén

¹ Cuahn che cuahn nino Dihvo vo yan Jerusalén, chihto yan Betfagé nduco yan Betania nan Cuete Olivo ne, tahve ye o ihyan apóstol yahn ye, ² ne rahn ye ri ye ihyan:

—Cuahn nchuhn yan lihn cah. Min nan che conda ne ne, ntaca ne ama burro lihn che nchiche te, che nde ama ihyan ametah condudo ye ite. Cuentahte ne ite, quenda ne ite muhn. ³ Ndete che va duh che tumerune nchuhn: “¿Dehco che tihca redin nchuhn ne?”, cuendahconan ne yahn ye: “Hua te Dihve nuhn ne, nahn ye ite. Ate ndetahno ndedechuh ye ite.”

⁴ Cuahn ihyan chahn, ne ntaca ye burro me. Nchiche te chihto yune, nino ama chendevah, ne

ntahte ye ite. ⁵ Min vatendi ama o se, ne rahn se ri se ihyan chahn:

—¿Deh din nchuhn burro tih, rentahte ne ite ne?

⁶ Ndahconan ye yahn se nduhca che cah cuande Dihvo vo ihyan, ne cah yune se che conahn ye.

⁷ Quenda ihyan chahn burro me nan Dihvo vo. Tihde ye tino yahn ye dame te, ne quendudo Dihvo vo ite.

⁸ Ama yahn ihyan ntaħ ye tino yahn ye, chehntave ye yune nan che chuh Dihvo vo. Ihyan chenahn ne, chihca ye yata cue, ne chehntave ye numa yune. ⁹ Nducoyaca ihyan, ihyan che ndahn nan ye man, ihyan che chenan ive ye man ne, ama rah yeno ye, ne rahn ye:

—¡Ndeva vo yavenan Dihvo vo Dendiohs! ¡Ndeva vo yavenan ihyan cuh che dechuh ye ihyan!

¹⁰ ¡Ama ndah ro yuhn vo, te cochi ye quenán cuma ye vederihquentiyon yahn ihyan ndico yuhn vo David! ¡Ndeva vo yavenan Dendiohs che va ye vahchetero!

¹¹ Cuahn che nda Dihvo vo yan Jerusalén ne, chenda ye chete yaco chahte, ndihchero ye nducuhn che va min. Nducote a chi chino ne, ndaconan ye yan Betania nduco nduh che ndichio ihyan apóstol yahn ye.

Dihvo vo Jesucristo ne, din dine ye ama yahn higo

¹² Tama ro me ura che chica Dihvo vo yan Betania ne, chi cuico ye. ¹³ Chinan ye ama yahn higo che chenan yata yahn, ne cuahn ye ndihchero ye ndete che chenan ndute yahn. Ate deman yata yahn chenan. Ametah ndute yahn, te hua ro yahn.

¹⁴ Tuhme din dine ye yahn higo me, ne rahn ye:

—Ametah ndaconan co ndute yehn, cheh ihyan. Chihnevan ihyan apóstol che tihçá rahn ye.

Dihvo vo Jesucristo ne, ndetendah vah ye ihyan che rendihcue ye chete yaco

¹⁵ Ndá ihyan chahn yān Jerusalén, ne cuahn che chendá Dihvo vo chete yāco ne, ndetendah vah ye ihyan che rendihcue ye mān, ihyan che ra ye mān, chenun ye chete yāco me. Chi muhn chi min ye mesa yahn sahn che rendevahcorun se tume mān, silla yahn sahn che rendihcue se icui mān, ¹⁶ ne ametah çah yune ye che chendá nde ama ihyan chete yāco me che nda ye dehtenduh. ¹⁷ Rahn ye ri ye ihyan che chenun ye min:

—A ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs tuhça: “Yāco yāhn ne, çava che covah ihyan nducuahn nación.” Ate nchuhn ne, nedin ne anduhneca vah nan che rendo dama sahn duco.

¹⁸ Chihnevan chidocuyan ndinan mān, sahn devano ley che dirun Moisés mān, ne rinuhn ino se taça din se che çahno se Dihvo vo, te vah se ihyan yān yahn che nducoyāca ye rihcovan ye che ricuahn Dihvo vo.

¹⁹ Cuahn che chi man me ne, ndāca Dihvo vo min, conahn ye.

Tih yahn higo me

²⁰ Chi dave tama ro me, ura che a chenun yune ye ne, ndihchero ye che a nihno ntih yahn higo me. ²¹ Tuhme necahco Pedro, ne rahn ye ri ye Dihvo vo:

—Ihyan Ricuahn, condihche ne yahn higo che din dine ne me ne, a ntih.

²² Ndahconan Dihvo vo, ne rahn ye ri ye ihyan chahn:

—Nahn che cotahno nchuhn Dendiohs. ²³ Cuaco rahn ri nchuhn te adecoduhno ihyan che cahma ye co ye ico cah che chahn condahnun van nuniyahn, ndete che hua o ndedecadino ye man, cotahno ye che conahn nduhca che rahn ye man ne, va che conahn. ²⁴ Chemin che rahn ri nchuhn te nducuahn che caça ne ura che covah ne ne, cuihco ne chedave yahn ne Dendiohs, ne dinahn ye. ²⁵⁻²⁶ Cuahn che covah nchuhn, ndete che vate ihyan che nedin tan ye nduco ne ne, cuenchahco ne yahn ye, cava che Chida ne che va ye vahchetero ne, nchahco ye nunde yahn ne. Ate ndete che hua nchahco nchuhn yahn ihyan ne, Dendiohs hua nchahco ye yahn ne.

Sahn ndinan ne, nahn cadino se duh cah vederihquentiyon che quenan cuma Dihvo vo Jesucristo

²⁷ Cuahn che nda ihyan chahn yan Jerusalén ne, cuahn Dihvo vo yaco. Ura che quenun ye min ne, chahn nda chidocuyan ndinan man, sahn intiyahn man, sahn devano ley che dirun Moisés man, ²⁸ ne tumerune se ihyan:

¿Deh vederihquentiyon quenan come ne? ¿Duh chihquentiyon di che tihca redin ne?

²⁹ Ndahconan Dihvo vo, ne rahn ye ri ye sahn chahn:

Namin u ne, va ama nan che tumerune nchuhn. Cuendahconan ne yahn, tuhme có nchuhn deh vederihquentiyon quenan cuma che tihca redin: ³⁰ ¿A Dendiohs dechuh ye Juan che chehdenune ye ihyan, o che nahn man ye ne? Cuendahconan nchuhn yahn.

³¹ Tuhme canan rente se van man se nduco vih: Ndete che cahmo vo che Dendiohs dechuh ye Juan ne, cahma se co se uvo: “¿Dehco che hua chitahno nchuhn tuhme ne?” ³² Ate, ¿a cahmo vo che ndiyu Dendiohs dechuh ye ihyan ne?

Hua chihquino se rahn se tihca, te vah se ihyan yan yahn che nducoyaca ye ritahno ye che Dendiohs dechuh ye Juan. ³³ Chemin che rahn se ri se Dihvo vo:

—Hua devano nuhn.

Tuhme rahn ye ri ye sahn:

—Namin u ne, hua có nchuhn deh vederihquentionyon quenán cumá che tihca redín.

12

Ejemplo yahn sahn redin ntiyon che duhtuno ihyan se

¹ Quendi Dihvo vo, ne nte ye ama ejemplo, chihnevan sahn chahn. Rahn ye:

—Ama ihyan ne, chihche ye dihyo uva nan yahn yahn ye, ne dendah ye chan yahn man, dendah ye ama tanque nan che cuhno ye nune yahn uva me man, chahto ye ama chete yaco cava che din ye cudado chendata me man.

² Ndao ye ntiyon me tah ama o sahn che din se ntiyon nduco cava che necahn mahñ se nduco ye. Tuhme chica ye min, cuahn yahn ye. ³ Cuahn che a rine ndute me ne, dechuh ye ama sahn dechahya yahn ye cava che caca se sahn chahn mahñ va che va che co yahn ye. ⁴ Ate chetah sahn chahn sahn, chahn se sahn, ne ndedechuh se sahn diya tah se. ⁵ Dechuh ye tama se, ate chihya sahn chahn sahn, cah se tu sahn, nuhn yah se tin se. ⁵ Dechuh

ye t̄ama se, ne chihno sahn chahn sahn. Adivē ne, ya_hn se dechuh ye. A_ma o se ne, chahn sahn chahn sahn, ne t̄ama te o se ne, chihno sahn chahn sahn.

⁶ 'Chihno min ne, ametah duhva che dechuh ye, atenan̄ ama sahn da_ya ye che ama yahino ye sahn. Dechuh ye sahn, ra_hco ye che nevahne_cun sahn chahn sahn. ⁷ Ate cuahn che nda_h se min ne, ra_hn sahn chahn va_n ma_n se nduco vih: "Sahn ti_h che nuhnde ta_h se ntiyon cuh. Ca_hno vo sahn, ne co yuhn vo." ⁸ Tuhme cheta_h sahn chahn sahn, chihno se sahn, ne chaonda_h se sahn cuahn chihto me.

⁹ Tuhme ra_hn Dihvo vo ri ye sahn ndina_n chahn:

—A devano nchuhn te ihyan che dihve ntiyon me ne, hua nchahco ye ya_hn sahn chahn. Nda_h ye ne, decuihno ye sahn, ne ca_h ye ya_hn me t̄ama te o se, din se ntiyon nduco.

¹⁰ Quendi Dihvo vo, ne ra_hn ye ri ye sahn chahn:

—A ndero ndi che hua renahn nchuhn Ndudo ya_hn Dendiohs che ndirun tuhca_h:

Tu che chaonda_h sahn vicherahto ne, chemin che nde ta_hque chichihve.

¹¹ Dihvo vo Dendiohs chihquentiyon ye chemin, ne a_ma nda_hca_h che ti_hca_h din ye.

¹² Chenahn sahn chahn che a ya_hn se che nte Dihvo vo ejemplo me, ne nahn din se preso ihyan. Ate hua chihquino se, te va_h se ihyan ya_n. Tahque ndah chihcoman se ihyan, conahn se.

Sahn fariseo ne, tumerune se Dihvo vo Jesucristo ya_hn tume cade iyo

¹³ Adivē dechuh chidocuyan ndina_n chahn ama o sahn fariseo nduco ama o sahn partido ya_hn

Herodes cava che tumarande se Dihvo vo, ne caca nunde se yahn ye. ¹⁴ Nda sahn chahn nan ye, ne rahn se ri se ihyan:

—Ihyan Ricuahn, devano nuhn che ndih ne, cuaco rahn ne, te dama no rendihche ne nducoyaca ihyan man, numa cuaco ricuahn ne vederihquentiyon yahn Dendiohs man. Cahma ne co ne nuhn: ¿A rihquentiyon Dendiohs che nedihvo vo tume cade iyo yahn César, o hua ne?

¹⁵ Devano Dihvo vo te o nan o chende sahn chahn, ne rahn ye ri ye sahn:

—¿Dehco che retumarande nchuhn u ne? Te ne ama tume, ndihcheró.

¹⁶ Cah se ama tume, ndihchero ye. Tuhme tumerune ye sahn:

—¿Duh ihyan yavenan ye che quenán nan tume cuh man, duh ihyan che quenán che duche ye man ne?

Ndahconan se, ne rahn se ri se ihyan.

—Yahn César.

¹⁷ Tuhme rahn Dihvo vo ri ye sahn:

—Cha che rihquentiyon César ne, codinahn nchuhn. Cha che rihquentiyon Dendiohs ne, namin codinahn ne.

Ama cuahn ino sahn chahn yahn ndudo che tihca ndahconan ye.

Sahn saduceo ne, tumerune se Dihvo vo Jesu-cristo yahn che ntuche tenahn

¹⁸ Sahn saduceo ne, hua ritahno se che va che ntuche tenahn. Ama yune ne, nda ama o se nan Dihvo vo, ne rahn se ri se ihyan:

¹⁹ —Ihyan Ricuahn, nan ley che dirun Moisés ne, rihquentiyon te ndete che coh inchahn ama

ndahta che hua vate daya se ne, va che cahnevaco dihno se nduco te cava che ndaca daya se nduco te, ne nduco tihca hua cuihno ndata yahn dihno se. ²⁰ Ama yune ne, chahte ndache se che dihno se vih. Sahn che menan ne, chihnevaco se nduco ama tahn. Ate chih se, ne hua chihco se nde ama daya se. ²¹ Chihnevaco tama dihno se nduco te, ne cuahn che chih se ne, namin hua chihco se nde ama daya se. Atihnoca chahno chi tama se. ²² Nduh che ndache sahn chahn chihnevaco se nduco te, ate chih nducoyaca se. Nde ama se hua chihco se daya se. Nan che chihnonan yahn ne, namin chih tahn min. ²³ Nda ro che ntuche tenahn ne, nducote nduh che ndache sahn chahn chihnevaco se nduco te ne, ¿cha se che inchahn te ne?

²⁴ Ndahconan Dihvo vo, ne rahn ye ri ye sahn:

—Nchuhn ne, nde hua devano ne Ndudo yahn Dendiohs man, vederihquentiyon yahn ye man, ne chemin che hua cuaco che ricuahn ne.

²⁵ Cuedevano ne te cuahn che ntuche tenahn ne, metah cahnevaco ye, nde metah decahnevaco ye ihyan yahn ye, te co ye nduhca angel che vate ye vahchetero. ²⁶ Me yahn che va che ntuche tenahn ne, anduhneca ndete che metah ndihchenan nchuhn che dirun Moisés yahn ro min cuahn che quenun Dendiohs chihto yahn lihn che riche, ne rahn ye ri ye ihyan: “U che Dendiohs yahn Abraham man, Isaac man, Jacob man.”

²⁷ Dendiohs ne, Dendiohs yahn nducoyaca ihyan, ihyan che vate ye iyehse man, ihyan che a ndaca ye muhn man. Hua cuaco che ama yune rihnonan yahn ihyan cuahn che rih ye nduhca che rahco

nchuhn.

Vederihquentiyon yahn Dendiohs che tahque menan vihca

²⁸ Nduco ama sahn devano ley che dirun Moisés quenun se min rihnevan se, ne tumacadino se che ndahca ndahconan Dihvo vo yahn sahn chahn. Chahn nda se nan ye, ne tumerune se ihyan:

—¿Cha vederihquenyon yahn Dendiohs che tahque menan vihca ne?

²⁹ Ndahconan ye yahn se, ne rahn ye:

—Vederihquentiyon yahn Dendiohs che tahque menan vihca ne, tuhca: “Nchuhn ihyan naci6n yahn Israel, cuhnevan ne. Va ama no Dendiohs, ihyan min che Dihvo vo. ³⁰ Codin yahino nchuhn ihyan numacuahn chedave yahn ne man, numa ino ne man, numacuahn vederendedecadino yahn ne man, numacuahn fuerza yahn ne man.”

³¹ Va tama vederihquentiyon yahn ye che a nahn dama: “Codin yahino nchuhn nducoyaca ihyan nduhca che yahino man ne nchuhn.” A vederihquentiyon che tuhchan che tahque menan vihca van nducuahn.

³² Tuhme rahn sahn min ri se Dihvo vo:

—Ihyan Ricuahn, ama ndahca rahn ne. Cuaco rahn ne te va ama no Dendiohs. Ametah tama ye nduhca ihyan min. ³³ Me che numacuahn chedave yuhn vo man, numacuahn vederendedecadino yuhn vo man, numacuahn fuerza yuhn vo man, din yahino vo Dendiohs man, din yahino vo nducoyaca ihyan nduhca che yahino man vo uvo man ne, tahque rigonun chihve che co nducuahn vedino che recah vo man, che rihquiyahn vo man.

³⁴ Checardino Dihvo vo che numacuahn vededevano ndahconan sahn min, ne raahn ye ri ye sahn: —Ametah yahn renda che cahcantiyon Dendiohs di.

Nduco ndudo che ndahconan Dihvo vo ne, nde ama ihyan ametah chihquino ye tumerune ca ye ihyan.

Dihvo vo Jesucristo ne, Daya Dendiohs ihyan

³⁵ Ura che ricuahn Dihvo vo chete yaco ne, raahn ye:

—Ihyan che a va cade che dechuh Dendiohs ihyan, ndedevahn ye ihyan iyehnse ne, ¿dehco che raahn sahn devano ley che dirun Moisés te daya David ihyan ne? ³⁶ Din Vaco Dendiohs che dirun man David tuhca:

Raahn Dihvé Dendiohs ri ye Dihvé:

“Cuihnde muhn lado tah cuaco

numanahn che ndahco ndiyá ihyan che hua ri rendihche ye di, nevahnecon ye di.”

³⁷ Ihyan che a va cade che dechuh Dendiohs, ndedevahn ye ihyan iyehnse ne, nducote dirun man David che Dihve ye ihyan ne, ¿taça che daya ye ihyan tuhme ne?

Ama yahn ihyan chenun ye min, ne ama yeno ye rihnevan ye che ricuahn Dihvo vo.

Dihvo vo Jesucristo ne, rentihyon yan ye nunde yahn sahn devano ley che dirun Moisés

³⁸ Quendi Dihvo vo ricuahn ye, ne raahn ye nduco ihyan:

—Cuihnc nchuhn cudado, ne hua dama co ne nduco sahn devano ley che dirun Moisés, sahn chahn che vatechica se chenun se cahteca chahno se. Ama renan ino se che nevahnecon ihyan

sahn, necah ye Dendiohs sahn cuahn ndihve. ³⁹ Chete yaco ne, renan ino se cuahte se nan che rahte ihyan ndinan. Nan vihco ne, renan ino se cuahte se nan che tahque ndeva ihyan yavenan se. ⁴⁰ Rehnevi se dehtenduh yahn ndahta vah, ne cava che hua cuhnde ro vede idihya yahn se ne, ama rahn revah se, redin ca se che ndah ihyan se. Sahn chahn ne, tahque chahte castigo din Dendiohs sahn.

Vedino yahn ama ndahta vah

⁴¹ Ama yune ne, va Dihvo vo chete yaco, nino nan va yave yahn tume vedino, ne ndihchero ye che renda ihyan, rih ye tume chete. Ama yahn ihyan cuihca ne, ama ndeh tume rih ye chete. ⁴² Ura min nda ama ndahta vah, ne chih ye o tume cahya che ama doh chihve. ⁴³ Tuhme cah Dihvo vo ihyan apóstol yahn ye, ne rahn ye ri ye ihyan:

—Cuaco rahn ri nchuhn te ndahta vah cah ne, tahque rígonun chihve vedino yahn ye nan Dendiohs che co vedino yahn ihyan chenahn sih. ⁴⁴ Nducoyaca ihyan sih ne, chih ye che ngava yahn ye. Ate ndahta cah ne, van vedechevah yahn ye ne, chih ye nducuahn che va yahn ye. Nde che va che toh ye ne, chih ye.

13

Dihvo vo Jesucristo ne, rahn ye te va che ndora yaco yahn yan Jerusalén

¹ Cuahn che ndiquendah Dihvo vo chete yaco chahte me ne, rahn ama cha ihyan apóstol ri ye ihyan:

—Ihyan Ricuahn, condihche ne tah. ¡Ama ndahc̄a yaço m̄an, tu che ndahto m̄an!

² Ndahconan Dihvo vo, ne r̄ahn ye ri ye ihyan:

—¿A rahn ine che ama ndahc̄a yaço? R̄ahn rí di te va che ndora, nde o tu che ndahto vih ne, hua cot̄ave.

Dehtenduh che va che co cuahn che a cochi nino che nto iyehñse

³ Tah cuahn adive ne, cuahn ihyan chahn Cuete Olivo n̄an che rendihche cūaco yaço chahte me. Numanahn che va Dihvo vo ne, chahn nd̄a Pedro m̄an, Jacobo m̄an, Jūan m̄an, Andrés m̄an, ne tumerune ye ihyan:

⁴ —¿Ticūahn conahn che r̄ahn ne ri ne nuhn yahn yaço me ne? ¿Deh va che co ro cuahn che a cochi nino che conahn ne?

⁵ Ndahconan Dihvo vo, ne r̄ahn ye:

—Cuihco nchuhn cud̄ado che hua cahñcheh nde ama ihyan nchuhn, ⁶ te nd̄a ama yahn se, cahñcheh se ihyan, din c̄a se che a vederihquentiyon yahn chen an cuma se. Cahma queri ama se te a sahn chahn che a va cad̄e che dechuh Dendiohs, ndedevahn se ihyan iyehñse, ne ama yahn ihyan cahñcheh se.

⁷ Cuahn che cahnevan nchuhn che rente ihyan che cuan̄an c̄anda m̄an, che a va c̄anda m̄an ne, hua dihya ne co, te a tihc̄a va che co. Ate che nto iyehñse ne, condah ca. ⁸ Ihyan ama nación ne, cuahtecuhma ye nduco ihyan t̄ama nación m̄an, a muhn a min necuan c̄anda m̄an, nuhn yahn cahnguh cuahngah m̄an, cuhnde cuico m̄an. Ate vedeyah chemin chan ne, cade cuan̄an.

9 'Cuihco nchuhn cudado, te necah ihyan nchuhn tah intiyahn, cuih nunde ye yahn ne man, cuahn ye nchuhn chete yaco man. Va che quenda ihyan nchuhn nan gobernador man, rey man, yahn che rahndudo ne ndudo yahh. Min va che cahma ne nduhca che ritahno ne u. 10 Ate numanahn che ametah nto iyehhse ne, va che conan cuahndudo ihyan ndudo ndah yahn Dendiohs numachahte iyehhse. 11 Me cuahn che necah ihyan nchuhn tah intiyahn, cuih nunde ye yahn ne ne, hua ndedecadino ne taca cahma ne, te a Vaco Dendiohs te ndudo che cahma ne. Ndiyu van vededevano yahn man ne quendah che cahma ne. 12 Nda ro min ne, ama din tan ihyan nduco vih. Nahh ye ne, caça ye che cahno se dihno ye, nahh ye ne, caça ye che cahno se daya ye, nahh ye ne, caça ye che cahno se indihche yahn ye. 13 Nducoyaca ihyan ndihche tan ye nchuhn yahn che ritahno ne u, ate ndete che cocha ne nducuahn vedeyah chemin chan ne, ndevahn ne.

14 'Dirun ihyan profeta Daniel yahn ama nan che ama chihnga man, che redetohnan man. Cuahn che ndihchero nchuhn che a nti nan che hua redin yahn che cuandi ne, tahque ndah che cuano ihyan che vate ye estado yahn Judea, cuaht-enun ndeh ye van icoyahn. (Ndahca che conahn tin ihyan cuahn che ndihchenan ye nan Ndudo yahn Dendiohs nan che rahh yahn chemin). 15 Ro min ne, ihyan che vate ye tin vah yuto ne, ndetahno nchan ye cano ye. Hua redin yahn che condah ca ye chete vah, cotah ye dehtenduh yahn ye. 16 Me ihyan che chenun ye viyata ne, a min no caça ye, te hua conun yahn ye che nahh

ye viyan, quengua ye tino yahn ye. ¹⁷ ¡Chevah ihyan ndahta che chenun daya ye nda ro min man, ihyan ndahta che reta ve ye man! ¹⁸ Nahn che covah nchuhn, caca ne Dendiohs cava che conan ye nchuhn, ne hua ro iche va che cano ne, ¹⁹ te ro min ne, ama yah cuahno ihyan che hua nahno ye nde ro che dendah Dendiohs iyehnse nde meniyon. ²⁰ Ndete che cuahnecun Dendiohs che rahn cuhnde vedeyah min ne, nde ama ihyan hua ndevahn ye. Ate cava che hua chuhnan chuhrihn ihyan che tendahnun ye ne, a chihco cade ye che hua rahn cuhnde vedeyah min.

²¹ Nda ro min ne, ndete che cahma ihyan co ye nchuhn: “Condihchero ne. Muhn quenun ihyan min che a va cade che dechuh Dendiohs, ndedevahn ye ihyan iyehnse”, o cahma ye: “Condihchero ne. Min quenun ye” ne, hua cotahno ne. ²² Va che nda ihyan che ndere cahma ye che a ihyan chahn che a va cade che dechuh Dendiohs, ndedevahn ye ihyan iyehnse. Namin va che nda ihyan che din ca ye che cuahndudo ye Ndudo yahn Dendiohs. Din ihyan chahn vederihno cava che cahncheh ye, ndete che co ne, nde ihyan che a tendahnun Dendiohs. ²³ Cuihco nchuhn cudado. A riyahve nchuhn numanahn che metah conahn cava che cuahteyan ne.

Daya Dendiohs ne, va che chi tun ye

²⁴ Cuahn che cuihno vedeyah chemin chan ne, co man iyehnse. Cuihno dave yahn yahn man, iyo man, ²⁵ cora iyon man, nuhn nducuahn che a nihnde cade nan ro man. ²⁶ Tuhme ndihchero nducoyaca ihyan che u che rinducó nducoyaca

ihyan ne, ndá van man numacuahn vederihquentiyon chahte yáhn. ²⁷ Dechúh ángel yáhn numachahte iyehñse, nedin dama ye nducoyaca ihyan che a tendahnún.

²⁸ Cua cuande nchuhn nduhca che rineve yahn higo. Cuahn che renecahno yan, rendo tu yata yahn ne, a devano ne te a cuanan ro ihno.

²⁹ Atihnoça cuahn che ndihchero nchuhn che a conahn nducuahn dehtenduh che a ráhn rí nchuhn, te nduco chemin codevano ne te a denan ndá. ³⁰ Cuaco ráhn rí nchuhn te nde metah conan coh ihyan che vate ye man ro cuh ne, a conahn nducuahn. ³¹ Nan ro man, iyehñse man ne, va che cuihno. Ate ndudo yáhn ne, hua chuh ya, te va che conahn nducuahn.

³² Ate hua duh devano deh ro man, deh ura man, che conahn. Nde ángel che vate ye vahchetero hua devano ye. Nde u che Daya Dendiohs ne, hua devanó. Atenán Dendiohs Chida che devano ye.

³³ Cuahteyan nchuhn man, covah ne man, te hua devano ne ticuahn conahn. ³⁴ U che rinducó nducoyaca ihyan ne, nduhca ama ihyan che quendañ ye cuahn ye nan yahn. Ihyan min ne, chihco ye ntiyon che din queri ama mozo yahn ye man, chihquentiyon ye sahn che redin cudado chendevah che cuhndeyan se man. ³⁵ Cuahteyan nchuhn, te nduhca che hua devano sahn chahn deh ura ndaconan dihve se ne, namin hua devano nchuhn deh ura ndaconan chí. ¿A ndá ura che cuehche yahn ne? ¿A ndá nan man yan ne? ¿A ndá ura che co dave ne? Hua devano ne. ³⁶ Chemin che nahn che cuahteyan ne, ne a decodehno ura

che ndaconán ne, ntacá nchuhn che vateyañ ne.
³⁷ Che ráhn rí nchuhn ne, namin ráhn cava ihyan
 chenahn: ¡Cuahteyañ nducoyaça ne!

14

*Rentuhno se taça din se preso Dihvo vo Jesu-
 cristo*

¹ O ro ca renda che nda ro yudo, vihco cuahn
 che reh ihyan nación yahn Israel pan che hua
 nduco ya yahn ne, chidocuyañ ndinañ nduco sahn
 devano ley che dirun Moisés ne, rentuhno se deh
 vederihncheh din se cava che co din se preso
 Dihvo vo, ne cahno se ihyan. ² Rente cade se van
 man se nduco vih:

—Hua cahno vo sahn menahn vihco, te ama nto
 dama ihyan, ne necuan ye numacuahn vedetan.

*Ama ihyan ndahta ne, chacotañme ye nunedan
 tin Dihvo vo Jesucristo*

³ Cuahn che quenan Dihvo vo yan Betania, vaco
 Simón, sahn min che chi se cah che rechá yute ro
 menan me, ura che va ye reh ye nan mesa ne, nda
 ama ihyan ndahta, nda ye ama frasco che ndindah
 nduco ama nan tu che duche alabastro. Chenun
 chete frasco me ama nan che demañ nunedan che
 duche nardo, ama yahn chihve. Cun ye chende
 frasco me, ne chacotañme ye nunedan me tin
 Dihvo vo. ⁴ Van ihyan che chenun min ne, nduco
 ama o se che hua chahtenan ino se che tihça din
 ihyan ndahta me, ne rahn nun se nan ye van man
 se nduco vih:

—¿Dehco che ndere redetoh tahn tihn nunedan
 tih? ⁵ Tahque ndah ndete che ndihcue te, cua te

nchuh ca ino ciento tume denario, ne conan te ihyan chevah.

Nde chihya se ihyan.

⁶ Tuhme rahn Dihvo vo ri ye sahn chahn:

—¿Dehco che ri tan nchuhn nduco ihyan ndahta tih? Ndahca che tihca din ye cava. ⁷ Ihyan chevah ne, cuahn dama chenun ye van nchuhn, ne adehno ro che nahn ne ne, co conan ne ihyan. Ate u ne, hua conan van nchuhn numacuahn ro. ⁸ Ihyan ndahta tih ne, din ye nducuahn che tuno tah ye, te chacotahme ye u, ne nduco tihca chihcoyan ye u cava che co cuhche ihyan u. ⁹ Cuaco rahn ri nchuhn te numachahte iyehse che cuahndudo ihyan ndudo ndah yahn Dendiohs ne, ntihton yan ye nduhca che din ihyan ndahta tih nduco.

Nte cade Judas nduco chidocuyan ndinan che necah se Dihvo vo Jesucristo

¹⁰ Judas Iscariote, ama cha sahn che nduco se chi cuande se van ihyan apostol che ndichio chahn ne, chahn se nte cade se nduco chidocuyan ndinan chahn cava che necah se Dihvo vo. ¹¹ Ama chi yeno chidocuyan chahn che tihca rahn se, ne cah se ndudo yahn se che cah se tume sahn. Tuhme nuhn ino se taca din se che necah se ihyan tah sahn chahn.

Cheh vino Dihvo vo Jesucristo che cuande yahn ro yudo

¹² Ro che canan vihco che reh ihyan naci6n yahn Israel pan che hua nduco ya yahn man, rihno ye itecuche cahya, ri te vedino yahn ro yudo man ne, tumerune ihyan apostol Dihvo vo:

—¿Ti nahn ne che cahn nuhn cahcoyan nuhn che cheh ne che cuande yahn ro yudo ne?

¹³ Tuhme tahve Dihvo vo o ihyan chahn, ne rahn ye ri ye ihyan:

—Cuahn nchuhn viyan, ne min ntaca ne ama sahn che nda se ama cuhtenune. Cuiquendi ne sahn. ¹⁴ Nda ne vah che ndonda se ne, cahma ne co ne ihyan che vaco min: “Nahn cadino Ihyan Ricuahn ti va cuarto nan che cheh vino ye nduco ihyan apóstol yahn ye che cuande yahn ro yudo.”

¹⁵ Tuhme nahma ye nchuhn ama cuarto chahte che va nde vaco nan che a vateyan dehtenduh. Min chihcoyan nchuhn che chuh vino vo.

¹⁶ Cuahn ihyan che o chahn viyan me, ne ntaca ye vah me nduhca che rahn Dihvo vo. Min chihcoyan ye che cheh vino ye nduco vih che cuande yahn ro yudo.

¹⁷ Cuahn che chi man me ne, nda Dihvo vo nduco nduh che ndichio ihyan apóstol yahn ye.

¹⁸ Cuahn che a vate ye reh ye nduco vih nan mesa ne, rahn Dihvo vo ri ye ihyan:

—Cuaco rahn ri nchuhn te ama cha ne che reh ne dama nducó ne, ndihcue ndeh ne u.

¹⁹ Tuhme chi ran ihyan chahn, ne ca ama ca ama ye rahn ye ri ye Dihvo vo:

—Ate co ndiyu u che tihca din.

²⁰ Ndahconan Dihvo vo, ne rahn ye.

—Ama cha nchuhn che dama reh ne nducó chete cuh cuh che tihca din ne. ²¹ Cuaco te u che rinducó nducoyaca ihyan ne, va che conahn nducó nduhca che a ndirun nan Ndudo yahn Den-diohs. Ate jchevah sahn che ndihcue ndeh se u! Tahque ndah ndete che hua chihndeyan se.

²² Numanahn che reh vino ihyan chahn ne, chetaḥ Dihvo vo paṇ, ne necaḥ ye nundihve cuahn Dendiohs. Tuhme ndeh ye, caḥ ye, cheh ihyan chahn, ne raḥn ye ri ye ihyan:

—Cocheh nchuhn paṇ cuh. Chu ne, yute yaḥn.

²³ Namin chetaḥ ye ama vaṣo vino, ne cuahn che a necaḥ tun ye nundihve cuahn Dendiohs ne, caḥ ye, chih nducoyaḥa ihyan chahn, ²⁴ ne raḥn ye ri ye ihyan:

—Chu ne, yun yaḥn. Chu che dito yahn ndudo ra che ndaḥco caḍe Dendiohs. Maṇ ne, va che cora caḥa ama yaḥn ihyan. ²⁵ Cuaco raḥn rí nchuhn te ametah ndaconan cúh nune yahn uva nde nda ro che nuhnde caḍe nducuahn quenuma ra, ne quenún naṇ che rihquentiyon Dendiohs.

Raḥn Dihvo vo Jesucristo te caḥma Pedro te hua rendihche ye ihyan

²⁶ Chihno che chita ihyan chahn himno ne, cuahn ye cuahn Cuete Olivo. ²⁷ Tuhme raḥn Dihvo vo ri ye ihyan apóstol yahn ye:

—Maṇ vino cuh ne, caḥcomān nducoyaḥa nchuhn u nduḥca che a ndirun naṇ Ndudo yahn Dendiohs tuhca: “Cuahneacun Dendiohs che caḥno se ihyan che redin cudaḍo itecuche, ne cuihno cotuhn te.” ²⁸ Ate cuahn che ntuché vaṇ tenaḥn ne, caḥn eṣtaḍo yahn Galilea tahque menaṇ ca che co nchuhn.

²⁹ Tuhme raḥn Pedro ri ye Dihvo vo:

—Andahre che caḥcomān nducoyaḥa ihyan sih ndih ne, ate u ne, hua caḥcomān ndih.

³⁰ Raḥn Dihvo vo ri ye ihyan:

—Cuaco ráhn rí di te man yan cuh ne, numanahn che metah cuah o co tuh ne, a ino yune cahme che hua rendihche u. ³¹ Ate tahque yudo nan Pedro ráhn ye:

—Andahre va che cóh dama nduco ne, ate hua cahcomán ndih.

Atihnoça ráhn ihyan apóstol chenahn chahn.

Dihvo vo Jesucristo ne, covah ye ama cuan nan che duche Getsemani

³² Nda ihyan chahn ama cuan nan che duche Getsemani, ne ráhn Dihvo vo ri ye ihyan apóstol yahn ye:

—Cuahte nchuhn muhn numanahn che cahn cováh.

³³ Tuhme quenda ye Pedro man, Jacobo man, Juan man, cuahn ye nduco vih. Ura min canan ama chi ndache ye, ne ama chuhrihn ye che rendecadino ye. ³⁴ Ráhn ye ri ye ihyan chahn:

—Adeche cóh che ama ndache rí. Cuahtenan rino nchuhn muhn, cuahtenduche ne.

³⁵ Tuhme cuahn Dihvo vo tahque cana nan min, chendih ye ndiyahn, ne chica ye Dendiohs che ndete che cuahnecun ye ne, hua chuhrihn ye nduhca che a va cade. ³⁶ Ráhn ye:

—Chida man, ndih ne, ri redin ne nducuahn che nahn ne. Cuahnecun ne che hua chuhrihn nduhca che a va cade. Chemin che ricá ndih, ate hua co nduhca che náhn, co nduhca che nahn man ne.

³⁷ Tuhme ndaconan ye nan che chenun ihyan apóstol chahn. Ntaca ye ihyan che vateyado ye, ne ráhn ye ri ye Pedro:

—Simón, ¿a nde ama ura hua chi quandoche?

³⁸ Cuahtenduche nchuhn man, covah ne man,

cāva che hua dinahn ne che tumarande chundah nchuhn. Ndiyu che rahcotahn ne yāhn, ate anduh-necā ndete che ndi i ne.

³⁹ Ndaconan cuahn tun ye, ne a chemin no chica ye Dendiohs. ⁴⁰ Cuahn che ndaconan ye ne, a namin no vateyādo ihyan chahn, anduh-necā ndete che nda vih ndutinān ye che nahn cuahteyādo ye, ne hua devano ye deh che ndahconan ye. ⁴¹ Cuahn che ntā Dihvo vo nān che chi ino yune ne, rāhn ye ri ye ihyan chahn:

—A chahteyādo nchuhn. A tuno ura che necāh se u che rinducó nducoyāca ihyan tāh sāhn nunde. ⁴² A cochi sāhn che ndihcue ndeh se u. Cuenecuan nchuhn, quendi yuno vo sāhn.

Dihvo vo Jesucristo ne, chi ye preso

⁴³ Nde metah cuihno cāhma Dihvo vo cuahn che ndā Judas, āma cha sāhn che chi cuande se vān ihyan apóstol che ndichio chahn. Nduco se āma yāhn sāhn che nda espada mān, sāhn che nda yāhn mān, sāhn chahn che dechuh chidocuyan ndinān chahn mān, sāhn intiyahn mān, sāhn devano ley che dirun Moisés mān. ⁴⁴ Judas, sāhn min che ndihcue ndeh se Dihvo vo ne, a nte cāde se nduco sāhn chahn tuhcā:

—A ihyan che tenān ihyan ne, a ihyan min codin nchuhn preso ihyan. Cuihco ne cudādo che hua cāno ye.

⁴⁵ Ndetahn ndā se ne, rāhn se ri se Dihvo vo:

—¡Ihyan Ricuahn! ¡Ihyan Ricuahn!

Tuhme tenān se ihyan, ⁴⁶ ne din sāhn chahn preso ihyan.

⁴⁷ Ama cha ihyan apóstol chahn ne, ndetendāh ye espada yahn ye, ne chahn ye āma sāhn decāhya

yahn chidocuyan che tahque ndinan, chacondah ye revan se.

⁴⁸ Rahn Dihvo vo ri ye sahn chahn:

—Nchuhn ne, cochi ne nda ne espada man, nda ne yahn man, din ne preso u nduhca sahn duco.

⁴⁹ A van nchuhn quenun ro ro, ricuahn chete yaco, ne hua din ne preso u. Ate man ne, nda ne, te a tihca va che conahn nduco nduhca che a ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs.

⁵⁰ Ura min chihcoman ihyan apostol chahn Dihvo vo, ne chihno chano ye.

Chano ama sahn yuno

⁵¹ Cuahn ama sahn yuno cuahn nan che cuahn Dihvo vo, ndacotuma se ama tino chahte. Chetah sahn chahn sahn, ⁵² ate ndairun se tino me, ne devane se chano se.

Nda Dihvo vo Jesucristo nan intiyahn

⁵³ Quenda sahn chahn Dihvo vo nan chidocuyan che tahque ndinan, ne min ndo dama nducoyaca chidocuyan ndinan chahn man, sahn intiyahn man, sahn devano ley che dirun Moises man.

⁵⁴ Cuahn Pedro diyahn diyahn cuahn nan che quenda sahn chahn Dihvo vo nde nda ye chevah vaco chidocuyan che tahque ndinan me. Min quenun ye van sahn ndahco chahn, rech ihno ye ihyan chihto vacoyahn.

⁵⁵ Chidocuyan ndinan chahn nduco sahn intiyahn chahn ne, renuhn ino se deh nunde cacueh dame se Dihvo vo, cava che co cahno se ihyan, ate hua ndaca se nde ama. ⁵⁶ Ama yahn se ndere rih nunde se yahn Dihvo vo, ate hua chi dama ndudo yahn se nduco vih, te hua cuaco che rahn nde ama

se. ⁵⁷ Necuan ama o se, ne ndere chih nunde se yahn Dihvo vo, ne rahn se tuhca:

⁵⁸ —Nuhn chihnevan nuhn che rahn sahn tih: “U ndahtera yaco cuh che ndahto ihyan, ne chete che ino ro ne, nahno tama che hua nduhca yaco che rahto ihyan.”

⁵⁹ Ate nde nduco nduh ne, hua chidama ndudo yahn se nduco vih.

⁶⁰ Tuhme necuan chidocuyan che tahque ndinan me, ne rahn ye ri ye Dihvo vo:

—¿Dehco che hua rendahconen yahn sahn sih che ama rica nunde se yehn?

⁶¹ Ate nde ama hua rahn Dihvo vo. Tuhme tumerune chidocuyan che tahque ndinan me:

—¿A di che Daya Dendiohs, ihyan min che a va cade che chi ye ndedevahn ye ihyan iyehense ne?

⁶² Ndahconan Dihvo vo, ne rahn ye:

—A u chemin. Cuedevano ne te u che rinduco nducoyaca ihyan ne, ndihchero ne u che va lado tah cuaco Dendiohs, ihyan min che ama yudo vederihquentiyon yahn ye. Namin ndihchero ne u che nda van man.

⁶³ Tuhme chidocuyan che tahque ndinan me ne, ndeh ye tino yahn ye, ne rahn ye:

—¿Dehca din vo testigo ne? ⁶⁴ A man nchuhn chihnevan ne ndudo che rahn se, ducherino se Dendiohs. Nchuhn cahma ne che co.

Rahn nducoyaca sahn chahn te redin yahn che cahno se ihyan.

⁶⁵ Tuhme ama o se ne, cahnan dan se Dihvo vo. Dechiche se nan ye, chahn se ihyan, ne rahn se ri se ihyan:

—Cahme co nuhn duh chahn di.

Namin sahn policia ne, chahn se ihyan.

Rahn Pedro te hua rendihche ye Dihvo vo Jesu-cristo

⁶⁶ Numanahn min ne, quenun ca Pedro chevah me. Ura min nda ama tahn dechaya yahn chidocuyan che tahque ndinan me, ⁶⁷ ne ndihchero te Pedro che recah ihno ye ihyan chihto vacoyahn. Chahn nino te ndihchero ndah te ihyan, ne rahn te ri te ihyan:

—Namin di ne, chindoque Jesús yahn yan Nazaret.

⁶⁸ Ate rahn Pedro ri ye tahn:

—Nde hua rendihché duh ihyan che rahn yahn ye.

Tuhme cuahn ye cuan chendevah, ne ura min cah menahn tuh. ⁶⁹ Ndhichero tahn min ihyan tama yune, ne rahn te ri te sahn che chenun se min:

—Sahnguh ne, namin chinduco se sahn chahn.

⁷⁰ Ate rahn Pedro tama yune te hua cuaco. Tah cuahn adive me ne, rahn sahn che chenun se min ri se ihyan:

—Cuaco che chindoque sahn sih, te nde nan ndudo yehn ro yehn che sahn Galilea di.

⁷¹ Tuhme rahva Pedro, ne rahn ye ri ye sahn chahn:

—Nde muhn nde nan Dendiohs, rahn ri nchuhn te hua rendihche duh ihyan che rahn ne.

⁷² Ura min cah o co tuh, ne necahco Pedro che rahn Dihvo vo ri ye ihyan tuhca: “Ura che ametah cuah o co tuh ne, cahmé ino yune te hua rendihche u.” Ndedecadino ye yahn chemin, ne chaco ye.

15

Techecade Pilato yahn Dihvo vo Jesucristo

¹ Cuahn che a chi dave ne, ndo dama chidocuyan ndinan chahn man, sahn intiyahn man, sahn devano ley che dirun Moisés man, ne dechiche se Dihvo vo, quenda se ihyan, necah se ihyan tah Pilato. ² Pilato ne, tumerune se Dihvo vo:

—¿A di che rey yahn ihyan nación yahn Israel ne?

Ndahconan ye yahn se:

—U, nduhca che rahn.

³ Chidocuyan ndinan chahn ne, ama rih nunde se yahn Dihvo vo. ⁴ Ndaconan tumerune Pilato ihyan, ne rahn se:

—¿Dehco che hua ndahconen yahn sahn sih?, te ama rih nunde se yehn.

⁵ Ate nde ama ndudo hua ndahconan Dihvo vo yahn se, ne ama rahn ino se.

Chihco cade Pilato che cahno se Dihvo vo Jesucristo

⁶ Va ama costumbre che nduyo nduyo che renda ro yudo ne, rentahnte Pilato ama preso, adeduhno che nahn ihyan yan. ⁷ Min vacoyahn ne, chenun sahn preso che chi se contra yahn gobierno, chahtecuhn se nduco ye, chihno se ihyan yahn ye. Van sahn chahn ne, nduco ama se che duche se Barrabás. ⁸ Ro min nda ama yahn ihyan nan Pilato, ne chica ye che ntahte se ama preso nduhca che redin se nduyo nduyo. ⁹ Tumerune Pilato yahn ihyan chahn:

—¿A nahn nchuhn che ntahte rey yahn ne ne?

¹⁰ Tihc̄a r̄ahn se, te a checadino se te che ri ve chidocuyān ndinān chahn yahn Dihvo vo, ne chemin che nec̄ah se ihyan t̄ah se. ¹¹ Ate chidocuyān ndinān chahn ne, chinun se ihyan yān che tahque ndāhca che c̄aca ye che ntahte Pilāto Barrabās. ¹² Tuhme tumerune tun Pilāto ihyan chahn:

—¿Me deh nahn nchuhn che dín nduco sahnghu che r̄ahn ne che rey yahn ne?

¹³ Ndahconan ihyan chahn, ne r̄ahn ye nu-macuahn vedetan:

—¡Conahn yāh ne sahn!

¹⁴ Tumerune tun Pilāto ihyan chahn:

—¿Dehco? ¿Deh nunde quendihco se?

Ate ndaconan cah ihyan chahn:

—¡Conahn yāh ne sahn!

¹⁵ Nducote nahn Pilāto che co yeno ihyan chahn ne, ntahte se Barrabās. Tuhme chahn se Dihvo vo, ne nec̄ah se ihyan t̄ah sandado c̄ava che nahn yāh se ihyan.

¹⁶ Quenda sandado chahn Dihvo vo chevah yahn palacio me, ne nedin dama se nducoyaca combiero yahn se. ¹⁷ Chaconuhn se ama tino morado ihyan, ne dendah se ama corona yān, tihyon se tin ye. ¹⁸ Chihno min ne, redin c̄a se che renevahnecun se ihyan, ne rah se:

—¡Ndeva nuhn yavenan rey yahn ihyan naciōn yahn Israel!

¹⁹ Chahn se tin ye nduco ama nducodi, ne cahnan dan se ihyan. Chehntihya se nan ye, redin c̄a se che rendeva se yavenan ye. ²⁰ Chihno che din duche yahn se ihyan ne, chehnevi se tino morado

me, ne ntihton se tino yahn man ye ihyan. Tuhme quenda se ihyan nan che nahn yah se ihyan.

Nahn yah se Dihvo vo Jesucristo

²¹ Ura min ne, chuh Simón, ama ihyan yan Cirene, nahn ye viyata. Ihyan min che chida Alejandro man, Rufo man. Din sandado chahn fuerza ihyan, ne quenda ye cruz nan che nahn yah se Dihvo vo.

²² Quenda sandado chahn Dihvo vo ama cuan nan che duche Gólgota, che nahn cahma Cuete Ine Tin Tenahn. ²³ Min cah se vino che ndihchetahn nduco ama nan ico che duche mirra, cuh Dihvo vo. Ate hua chih ye. ²⁴ Cuahn che a chihno nahn yah sandado chahn ihyan ne, din se sortear tino yahn ye cha sahn quenda yahn se che co yahn se.

²⁵ Nan raco nun vatiyan nahn yahn se ihyan. ²⁶ Nunde yahn ye che ndirun, chaconahn se nan cruz ne, rahn tuhca: “Ihyan cuh che Rey yahn ihyan nación yahn Israel.” ²⁷ Namin nahn yah se o sahn duco, ama se lado tah cuaco ye, ne tama se lado tah cueh ye. ²⁸ Nduco tihca chinahn nduhca che a ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs tuhca: “Din cuande se ihyan van sahn nunde.”

²⁹ Ihyan che rechuh ye min ne, rahva ye yahn Dihvo vo, rahco tin ye, ne rahn ye:

—Di che rahn che ndahtere yaco, ne chete che ino ro nahne, ³⁰ ¡cuendedevahn man di, cuenchehn nan cruz tih!

³¹ Namin chidocuyan ndinan chahn man, sahn devano ley che dirun Moisés man ne, din duche yahn se ihyan, ne rahn se van man se nduco vih:

—Ndedevahn se t̄ama ca ihyan, ate maṅ se ne, hua ri rendedevahn se sahn. ³² Ndete che cuaço che sahn tih ihyan min che a va caḁe che dechuh Dendiohs, ndedevahn ye ihyan iyehṅse maṅ, rey yahn ihyan nación yahn Israel maṅ ne, ndaḁca che nchahn se naṅ cruz, ndihchero vo, caḁa che cotahno vo.

Nde sahn che chenah yaḁ se daṁa nduco ye ne, raḁva se nduco ye.

Chih Dihvo vo Jesucristo

³³ Cuahn che a chi inguiyaḁn ne, chi man iyehṅse, chengu nde naṅ rahco ino. ³⁴ Ura min cah Dihvo vo numa dito ye:

—Eloi, Eloi, ¿lama sabactani? —che nahn caḁma: Dendiohs yaḁn, Dendiohs yaḁn, ¿dehco che chihcomān ne u?

³⁵ Chihnevan aṁa o sahn che chenun min, ne raḁn se:

—Cuihnevan nchuhn. Rah se ihyan profeta Elías.

³⁶ Tuhme aderano aṁa se, decaḁnda se aṁa esponja nduco vinagre. Chacotah se esponja me tin aṁa nduco, nahn se chende ye caḁa che tihve ye, ne raḁn se:

—Cuahtenan rino vo, ne ndihchero vo ndete che chi Elías ndedevah ye sahn.

³⁷ Ate aṁa dito cah Dihvo vo, ne chih ye. ³⁸ Ura min nde tino chahte che quendihco chete yaço, chica nde yaço, chiya nde ndiyaḁn, ne ndo o ndi.

³⁹ Sahn capitān che nti se chihto naṅ Dihvo vo ne, chihnevan se che cah ye maṅ, ndihchero se nduhca che chih ye maṅ, ne raḁn se:

—Cuaço niyon te ihyan cuh che Daya Dendiohs.

⁴⁰ Min vatendi ama o ihyan ndahta ama lado, rendihchero ye. Ama ye ne, duche María yahn yan Magdala. Tama ye ne, duche María che chaco José, ihyan min che menan ye yahn dihno ye Jacobo. Tama ye ne, duche Salomé. ⁴¹ Ihyan ndahta chahn ne, chinduco ye Dihvo vo, chinan ye ihyan cuahn che quechica ye estado yahn Galilea. Namin yahn ca ihyan ndahta che nda ye nduco Dihvo vo yan Jerusalén chenun ye min.

Chihche ye Dihvo vo Jesucristo

⁴²⁻⁴³ José yahn yan Arimatea ne, ama ihyan ndinan yahn nación yahn Israel. Ihyan min ne, quenan ino ye che a nun cahcantiyon Dendiohs. Nducote a ro min che vispera yahn ro che rahtetuhno ihyan ne, din nun ino ye chahn ye nan Pilato, ne chica ye sahn che cuahnecon se che cuhche ye Dihvo vo. ⁴⁴ Pilato ne, ama cuahn ino se che rahn ihyan min che a chih Dihvo vo. Tuhme cah se capitan me, ne tumerune se sahn ndete che cuaco. ⁴⁵ Rahn capitan me ri se sahn te cuaco, ne cahnecon se che cahn ye, cuhche ye Dihvo vo. ⁴⁶ Tuhme chahn José, ca ye ama tino cua, quenda ye. Ndedevah ye Dihvo vo, chahcotuma ye tino me ihyan, chacondihte ye ihyan chete ama yayan che ndindah nan yava, ne necahde ye chende yayan me nduco ama tu chahno. ⁴⁷ María yahn yan Magdala man, María che chaco José man ne, chahn ye ndihchero ye nan che quenun Dihvo vo.

16

Dihvo vo Jesucristo ne, ntuche ye van tenahn

¹ Cuahn che a chuh ro che rahtetuhno ihyan ne, María yahn yān Magdala mān, Salomé mān, María che chaco Jacobo mān ne, ca ye nunedān cava che cahn ye nān yayan, cuacotāhme ye Dihvo vo. ² Ro min ne, rō che ndeva ndate. Ura che a quendāh yahn ne, nda ye nān yayan me, ³ ne rahn ye vān mān ye nduco vih:

—¿Taca che metah duh che cahnevi tu che ntude nduco chende yayan me?

⁴ Ate cuahn che ndihchero ye ne, a ndavi tu ndico me che ntude nduco chende yayan me. ⁵ Chenda ihyan chahn chete yayan me, ne ndihchero ye ama āngel che va ye lado tāh cuaco, ndacotuma ye ama tino cua chahte, ne dihya ihyan chahn chi. ⁶ Tuhme rahn āngel me ri ye ihyan:

—Hua dihya nchuhn co. Nchuhn ne, rinuhn ne Jesús yahn yān Nazaret, ihyan min che quenān yah ye. Ate ametah ye muhn. A ntuche ye. Condihche ne tān nān che chacondihte ye ihyan; ametah ye. ⁷ Cuahn nchuhn ngo ne Pedro mān, ihyan apóstol chenāhn mān, te cahn Dihvo vo estado yahn Galilea tahque menān che co nchuhn. Miñ ndihchero ne ihyan nduhcā che a rahn ye ri ye nchuhn.

⁸ Ndaça ihyan ndahta chahn nān yayan me, conāhn ye rano ye, nde tuno rendoh ye che dihya ye chi, ate hua rahn ye nduco nde ama ihyan che chahno chi ye, te vah ye.

Dihvo vo Jesucristo ne, chihnde ro ye nān María yahn yān Magdala

⁹ Cuahn che a ntuche Dihvo vo vatiyān ro che ndeva ndate ne, chihnde ro ye menān vihca nān

María yahn yan Magdala, ihyan min che chenun ndache vaco chihnga ihyan ro menan me, ndetendah Dihvo vo. ¹⁰ Chahn ihyan min chengo ye ihyan apóstol. Ihyan chahn ne, ran ye man, raco ye man. ¹¹ Ate hua chitahno ye che rahn ihyan ndahta me che ntuche Dihvo vo man, che ndihchero ye ihyan man.

Chihnde ro Dihvo vo Jesucristo nan o ihyan che chinduco ye ihyan

¹² Chihno min ne, chihnde ro Dihvo vo nan o ihyan che chinduco ye ihyan ura che chenun yune ye conahn ye. Ate a ntacorun Dihvo vo, ametah nduhca ye ro menan. ¹³ Tuhme chahn ihyan chahn chengo ye ihyan chenahn che chinduco ye Dihvo vo. Ate a namin no tun, te hua chitahno ihyan chahn.

Dihvo vo Jesucristo ne, chihquentiyon ye ihyan apóstol che cahn ye cuahndudo ye

¹⁴ Adiva ne, chihnde ro Dihvo vo nan ihyan apóstol che ndichiamá chahn ura che vate ye reh ye nan mesa. Chihya ye ihyan chahn yahn che hua chitahno ye che rahn ihyan che a ndihchero ye ihyan che a ntuche ye. ¹⁵ Namin rahn Dihvo vo ri ye ihyan:

—Cuahn nchuhn numachahte iyehnse, cuahndudo ne ndudo ndah yahn Dendiohs, cahnevan nducoyaca ihyan. ¹⁶ Ihyan che cotahno ye man, cuedenune ye man ne, ndevahn ye. Ate ihyan che hua cotahno ye ne, conda ye. ¹⁷ Ihyan che ritahno ye ne, din ye vederihno. Numacuahn vederihquentiyon yahn ndetendah ye vaco chihnga man, cahma ye tama te o nan devaco man, ¹⁸ nahn

taḥ ye ihyan caḥ, ne din ye che ndoyahn ye maṅ. Namin ndete che denaṅ cotaḥ ye aṃa cu taṅ, o cuḥ ye veneno ne, hua deḥva co yahn ye.

Dihvo vo Jesucristo ne, conaḥn ye vahchetero

¹⁹ Chihno nte Dihvo vo nduco ihyan chahn ne, din Dendiohs che conaḥn ye vahchetero, chihnde ye laḍo taḥ cuaḱo ye. ²⁰ Me ihyan apóstol ne, chahtechica ye numachahte, cahndudo ye ndudo ndaḥ yahn Dendiohs. Rinan Dihvo vo ihyan, ne redin ye che renahn nducoyaḱa ihyan che cuaḱo ndudo che rahndudo ihyan chahn yahn vederihno che redin ye. Tihcaḱ chi.

El Nuevo Testamento: Cuicateco de Teutila New Testament in Cuicatec, Teutila (MX:cut:Cuicatec, Teutila)

copyright © 1972 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Cuicatec, Teutila

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Cuicateco, Teutila [cut], Mexico

Copyright Information

© 1972, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Cuicatec, Teutila

© 1972, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022

6bd8292c-2070-5c2d-8b8b-378bf0f66afe